

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ****Αυτοτελές Τμήμα
Συλλογικών Οργάνων**

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Ελευθερίας
Ταχ. Κώδικας : 712 01
Πληροφορίες : Νικάκη Δέσποινα
Τηλέφωνο : 2813 400237
e-mail : tyso@crete.gov.gr

**Ηράκλειο 03 Ιουλίου 2026
Αρ. Πρωτ.: 237425**

ΠΡΟΣ: - Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας,
Γενική Δ/ση Περιβαλλοντικής
Πολιτικής,
Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης
(ΔΙ.ΠΑ.)

ΚΟΙΝ: - Αντιπεριφερειάρχες Π.Ε. και Π.Κ.
- Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος Π.Κ.
- Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού
Σχεδιασμού Π.Κ.
- Δήμοι Κρήτης

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση της αριθμ. **68/2026** απόφασης Περιφερειακού Συμβουλίου.

Σας διαβιβάζουμε για τις δικές σας ενέργειες, αντίγραφο της αριθ. **68/2026** απόφασης του Περιφερειακού Συμβουλίου (**πρακτικό Ν° 15/30-06-2026**), που αφορά στην έκφρασης άποψης επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), για το: **«ΝΕΟ ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ»**.

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

Βαρδιάμπαση Νίκη

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Περιφερειάρχη
- Αναπληρωτή Περιφερειάρχη ΠΚ
- Εκτελεστικό Γραμματέα ΠΚ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ΑΔΑ:**

**ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ Ν° 15/30-06-2026
Αριθμ. απόφ. 68/2026**

Στο Ηράκλειο σήμερα **Τρίτη 30 Ιουνίου 2026** και **ώρα 12:00** στο (ξενοδοχείο ΑΤΛΑΝΤΙΣ - αίθουσα ΜΙΝΩΣ - οδός Υγείας αριθμ. 2), συνήλθαν σε συνεδρίαση **δια ζώσης** τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Κρήτης που αναδείχθηκαν κατά τις εκλογές της 08ης Οκτωβρίου 2023 και ανακηρύχθηκαν με την αριθμ. 39/2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου, ύστερα από τη με αριθμ. πρωτ. **222166/24-06-2026** πρόσκληση του Προέδρου του.

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν ο Περιφερειάρχης Κρήτης κ. Σταύρος Αρναουτάκης, καθώς και οι περιφερειακοί σύμβουλοι κ.κ.: Αλεξάκης Γιώργος, Ανδρουλάκης Ιωάννης (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου), Βάμβουκας Μιχάλης (Πατάρης) (Αντιπεριφερειάρχης Επιχειρηματικότητας), Βάρδα Μαρία, Βλάσση Ελένη, Βοργιάς Στυλιανός (Στέλιος) (Αντιπεριφερειάρχης Κοινωνικής Πολιτικής και Αλληλεγγύης), Βρύσαλης Δημήτρης, Δανέλλης Σπυρίδων, Ζάχαρης Ευάγγελος (Πρόεδρος Περιφερειακού Συμβουλίου), Ιερωνυμάκης Πρίαμος, Καλογερής Νικόλαος (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Χανίων), Καμπουράκης Εμμανουήλ, Καρτσάκης Γεώργιος, Κουτεντάκη Θεοδώρα, Κώτσογλου Κυριάκος (Αντιπεριφερειάρχης Τουρισμού), Λιονή Μαρία (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου), Μανουσάκης Νικόλαος, Μαράκη - Μπελαδάκη Ελένη (Αντιπεριφερειάρχη Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης), Μαρινάκης Αλέξανδρος, Ματαλλιωτάκης Γεώργιος, Μηλάκη Γεωργία (Γωγώ) (Αντιπεριφερειάρχης Πολιτισμού και Ισότητας), Ξυλούρης Νικόλαος (Νικολάτσος) (Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος Π.Κ.), Παπαβασιλείου Νεκτάριος, Παπαδάκης Γεώργιος (πυρηνικός), Πισσούλης Γεώργιος (αναπληρωτής Περιφερειάρχης), Σαρρής Μιχαήλ, Σκουλάς Νικόλαος (Αντιπεριφερειάρχης Συντονισμού και Υποστήριξης Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων ΠΚ), Σμπώκος Βασίλειος, Συριγωνάκης Νικόλαος (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου), Τερζής Λεωνίδας (Δάκης) (Αντιπεριφερειάρχης στον τομέα Αθλητισμού ΠΚ), Τζεδάκης Σταύρος (Αντιπεριφερειάρχης Αγροτικής Οικονομίας ΠΚ), Φασουλάκης Κωνσταντίνος, Φλεμετάκης Ευστράτιος (Στρατής), Φραγκάκης Εμμανουήλ (Μανώλης), Χαιρετάκης Μιχαήλ και Χαριτάκη - Μακράκη Χρυσάνθη (Χρύσα).

Από τη συνεδρίαση απουσίαζαν οι κ.κ. Αναστασάκης Ιωάννης (Αντιπεριφερειάρχης Κλιματικής Αλλαγής και Βιώσιμης Κινητικότητας), Δερμιτζάκη-Ουρανού Ευαγγελία (Λίτσα), Κλώντζας Μιχαήλ, Λεονταράκης Ιωάννης, Μαλανδράκη-Κρασουδάκη Σοφία, Μανούσας Ιωάννης (Βλαντάς), Μπαλαντίνος Σπυρίδων και Τσαπάκος Γεώργιος (Αντιπεριφερειάρχης Πολιτικής Προστασίας),

Από τη συνεδρίαση απουσίαζε δικαιολογημένα ο κ. Τσουδερός Ευάγγελος.

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν ακόμα οι κ.κ.: Κουκιανάκης Χαράλαμπος Δήμαρχος Αποκορώνου, Μποκέας Μενέλαος Δήμαρχος Δήμου Μαλεβιζίου, Κεγκέρογλου Βασίλης Δήμαρχος Δήμου Μινώα Πεδιάδας, Θεοδωράκης Βασίλης

Αντιδημάρχος Δήμου Αγίου Βασιλείου ΠΕ Ρεθύμνου, Ψαρουδάκης Μανώλης
 Αντιδημάρχος Δήμου Αμαρίου, Καραμανώλη Σοφία Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου
 Δήμου Αγίου Νικολάου, Βρέντζου Ειρήνη επικεφαλής των Αυτόνομων Μηχανικών
 Ανατολικής Κρήτης (ΑΜΑΚ), Καθήρης Σάββας Πρόεδρος Συνδέσμου Επιχειρήσεων
 Φοινικιάς – Μαλάδων, Παγωμένος Γεώργιος Αντιπρόεδρος Συνδέσμου Επιχειρήσεων
 Φοινικιάς – Μαλάδων, Μαργαρίτης Γεώργιος Πρόεδρος Συλλόγου κατοίκων και
 ιδιοκτητών Ανατολικού Ρεθύμνου, Μουντριανάκης Στυλιανός Αντιπρόεδρος Συλλόγου
 κατοίκων και ιδιοκτητών Ανατολικού Ρεθύμνου, Προϊστάκης Γεώργιος εκπρόσωπος
 Επιτροπής Δήμου Ιεράπετρας, Βογιατζή Χρυσάνθη υπάλληλος Δήμου Χερσονήσου,
 Κριτωτάκης Μαρίνος προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Ανάπτυξης Π.Κ.,
 Αγαπάκης Γεώργιος προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών Π.Κ., Καγιαμπάκη
 Άννα προϊσταμένη Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Π.Κ.,
 Αποστολάκη Μαρία Προϊσταμένη Τμήματος Μετριάσμου και Ενεργειακής
 Αποδοτικότητας Αυτοτελής Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής Π.Κ., Κασωτάκη Μαρία
 υπάλληλος Τμήματος Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και
 Χωρικού Σχεδιασμού Π.Κ., Καλογιαννάκης Νικόλαος υπάλληλος Τμήματος Χωρικού
 Σχεδιασμού Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Π.Κ., Ιγνατιάδης
 Παναγιώτης Ειδικός Σύμβουλος Αντιπεριφερειάρχη Επιχειρηματικότητας ΠΚ, Μαρή
 Αικατερίνη Ειδική Σύμβουλος Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος Π.Κ., Μαυράκη
 Στέλλα συνεργάτιδα Ευρωπαϊκού Έργου Transcend Π.Κ. και για την τήρηση των
 πρακτικών οι: Βαρδιάμπαση Νίκη, Νικάκη Δέσποινα, Γιατρομανωλάκη Ευαγγελία,
 Θωμά Μισέλ και Πατεράκη Μαρία υπάλληλοι του Αυτοτελούς Τμήματος Συλλογικών
 Οργάνων Π.Κ. και η Χατζάκη Ελευθερία υπάλληλος του Αυτοτελούς Γραφείου
 Ισότητας Π.Κ.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία, ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης
 με τα παρακάτω θέματα ημερήσιας διάταξης:

ΘΕΜΑ 1.1^ο: Έκφραση άποψης επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών
 Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), για το: «**ΝΕΟ ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ
 ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**»

Το Περιφερειακό Συμβούλιο έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) του Ν. 2690/1999: «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες
 διατάξεις»,

β) του Ν. 3852/10: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης
 Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»,

γ) του άρθρου 33 του Ν. 5013/2023: «Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση
 κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις»,

δ) του Ν 5056/2023: «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών
 Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου
 δικαίου δήμων, παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης οικονομική και
 διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ευζωία των ζώων
 συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων των χερσαίων συνοριακών
 σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»,

όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

**2. Την αριθμ. 10650/24-11-2025 απόφαση Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης
 Κρήτης και το ΦΕΚ 6523/08-12-2025, τεύχος Β', που αφορά την «Τροποποίηση
 Οργανισμού Εσωτερικής Λειτουργίας Περιφέρειας Κρήτης».**

3. Την αριθμ. 01/2024 (πρακτικό Νο 01/02-01-2024) απόφαση του Π.Σ. που αφορά «εκλογή Προεδρείου του Περιφερειακού Συμβουλίου Κρήτης».
4. Το με αριθμ. πρωτ. 56985/3842/20-05-2026 έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Γενική Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής, Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, με θέμα: **Διαβίβαση προς διαβούλευση του «ΝΕΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ»** και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) αυτού.
5. Το με αριθμ. πρωτ. 71526/2790/24-06-2026 έγγραφο σε ορθή επανάληψη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος & Υδάτων, με θέμα: **Διατύπωση έγγραφης γνώμης επί του περιεχομένου της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.**
6. Το με αρ. πρωτ. 44227/24-04-2023 έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας
7. Την αριθ. 41/2026 απόφαση της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Χωροταξίας (πρακτικό Ν° 07/26-06-2026) που αφορά στην παραπομπή στο Περιφερειακό Συμβούλιο έκφρασης άποψης επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), για το «**ΝΕΟ ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**», λόγω της σπουδαιότητας του θέματος.
8. Το με αρ. πρωτ. 6998/19-05-2026 έγγραφο του Δήμου Αγίου Νικολάου με το οποίο διαβιβάζεται η αριθμ. 60/2026 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Αγίου Νικολάου με θέμα «Τουριστική ανάπτυξη, προστασία φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και καθορισμός πλαισίου χωροθέτησης εγκαταστάσεων ΑΠΕ στο πλαίσιο του Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου» για τη συμμετοχή του Δήμου στην εξελισσόμενη Ανοιχτή διαβούλευση της Περιφέρειας Κρήτης.
9. Τη με αριθμ. 146/2026 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Αγίου Νικολάου με θέμα «Συζήτηση έκφραση γνώμης για το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ).
10. Το με αρ. πρωτ. 4636/26-06-2026 έγγραφο του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος με θέμα: «Παρατηρήσεις επί του νέου ειδικού χωροταξικού πλαισίου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού».
11. Την αριθμ. 117/2026 (πρακτικό 24/29-06-2026) απόφαση της Δημοτικής επιτροπής Δήμου Κισσάμου με την οποία γνωμοδοτεί αρνητικά επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το «**ΝΕΟ ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**».
12. Την από 30-06-2026 κοινή Ανακοίνωση των Δημάρχων Δήμων Αγίου Νικολάου, Ιεράπετρας, Οροπεδίου Λασιθίου και Σητείας ΠΕ Λασιθίου.
13. Το με αρ. πρωτ. 6415/30-06-2026 κοινό έγγραφο των Δήμων Καντάνου – Σελίνου και Σφακίων με θέμα: «Δημόσια Διαβούλευση για το ειδικό χωροταξικό πλαίσιο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΕΧΠ-ΑΠΕ) – κοινή θέση και παρέμβαση για την Προστασία της Βιοποικιλότητας, του Τοπίου και των Τοπικών Κοινωνιών της Κρήτης».

14. Το με αρ. πρωτ. **228020/28-06-2026** έγγραφο του **Τμήματος Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού της Δ/σης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Π.Κ.**, στο οποίο αναφέρονται τα παρακάτω:

«Σχετικό:

Το με Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/56985/3842/2026 (ΔΙΠΕΧΩΣ 186331/27.05.2026) έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: «Διαβίβαση προς διαβούλευση του νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού».

και

Έχοντας υπόψη:

1. Τον Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α'/07.06.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
2. Το Π.Δ. 149/2010: «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης» (ΦΕΚ 242/27-12-2010, τεύχος Α'), όπως έχει τροποποιηθεί με την αριθμ. 1218/ΦΕΚ 762 τ. Β' / 26-02-2021 Απόφαση Συντονίστριας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.
3. Την αριθμ. 10650/24.11.2025 (ΦΕΚ 6523 Β' / 08.12.2025) Απόφαση της Γραμματέως της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης με θέμα: «Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κρήτης».
4. Την αρ. πρωτ. 616/02.01.2026 Απόφαση Περιφερειάρχη Κρήτης με θέμα: «Τοποθέτηση Προϊσταμένων Διευθύνσεων της Περιφέρειας Κρήτης» (ΑΔΑ: ΨΧ 317ΛΚ-ΓΟ0).
5. Τη με αρ. πρωτ. 392146/22.12.2021 Απόφαση Περιφερειάρχη (ΑΔΑ: ΩΞΚ7ΛΚ-Ρ3Ω) «Μεταβίβαση δικαιώματος υπογραφής «Με εντολή Περιφερειάρχη» στους Προϊσταμένους των Οργανικών Μονάδων της έδρας της Περιφέρειας Κρήτης» (ΦΕΚ Β' 627529-12-2021).
6. Τον Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'/16.10.1986) «Για την προστασία του περιβάλλοντος», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
7. Τον Ν.998/1979 (ΦΕΚ Α' 289/29.12.1979) «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
8. Τον Ν.3028/2002 (ΦΕΚ 153 Α/28.6.2002) «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
9. Τον Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60 Α'/31.03.2011) «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
10. Τον Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209 Α'/21.09.2011) "Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος", όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

11. Τον Ν. 4042/2012 (ΦΕΚ 24 Α'/13.02.2012) «Ποινική Προστασία του Περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/198/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής».
12. Τον Ν. 4447/2016 (ΦΕΚ 241 Α' / 23.12.2016) «Χωρικός σχεδιασμός – Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
13. Τον Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92 Α' / 07.05.2020) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
14. Τον Ν. 4819/2021 (ΦΕΚ 129/Α/2021) «Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/ 851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις.
15. Τον Ν. 4858/2021 (ΦΕΚ Α 220/19.11.2021) «Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς», όπως ισχύει.
16. Τον Ν. 4936/2022 (ΦΕΚ Α 105/27.05.2022) «Εθνικός Κλιματικός Νόμος Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος», όπως ισχύει.
17. Τις διατάξεις της Πράξης 39 της 31.08.2020 (ΦΕΚ 185 Α/ 29.09.2020) «Έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (Ε.Σ.Δ.Α.)» του Υπουργικού Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
18. Τις διατάξεις της Πράξης 5 της 18.04.2023 (ΦΕΚ 94 Α/19.04.2023) «Έγκριση τροποποιήσεων του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (Ε.Σ.Δ.Α.) – Τροποποίηση της υπ' αρ. 39/31.08.2020 (ΦΕΚ 185 Α/ 29.09.2020) Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου (Α'185).
19. Την αρ. Ε.Γ. οικ. 896/21.12.2017 (ΦΕΚ 4666 Β') Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων: «Έγκριση της 1ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων».
20. Την υπ' αρ. 25 της 15.6.2024 (ΦΕΚ 112 Α') Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου: «Έγκριση της 2ης Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων».

21. Την Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓρεΓΥ/41397/335/2018 (ΦΕΚ 2687 Β΄) Απόφαση Εθνικής Επιτροπής Υδάτων: «Έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης (EL13) και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων», όπως διορθώθηκε και ισχύει (ΦΕΚ 5646Β΄/ 2018)
22. Την Υ.Α. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/28.08.2006 (ΦΕΚ 1225 Β΄ /05.09.2006): «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001», όπως ισχύει.
23. Την αρ. οικ. 40238/19.10.2017 (ΦΕΚ 3759/25.10.2017) «Τροποποίηση της κοινής υπουργικής απόφασης υπ’ αριθμ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/2006 «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001», όπως ισχύει
24. Την αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/38181/2695/2022 (ΦΕΚ 1923Β΄/18.04.2022) «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/ οικ.107017/28.8.2006 κοινής υπουργικής απόφασης «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ “σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων” του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001» (Β΄ 1225), όπως έχει τροποποιηθεί με την υπ’ αρ. 40238/28.9.2017 (Β΄ 3759) κοινή υπουργική απόφαση».
25. Την αρ. 50743/11.12.2017 (ΦΕΚ 4432Β΄/15.12.2017) ΚΥΑ «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000».
26. Την Υ.Α. 25291/2003 (ΦΕΚ 1486 Β΄/ 2003) «Έγκριση Περιφερειακού πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης»
27. Την αρ. 4/23.12.2019 (ΦΕΚ 4893 Β/31.12.2019) Απόφαση Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής με θέμα: «Κύρωση του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ).
28. Την αριθμ. 42282/13.10.2017 Απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος (ΦΕΚ 260 Α.Α.Π./2017) «Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Κρήτης και έγκριση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού»
29. Την Υ.Α. 414985/29.11.1985 (ΦΕΚ 757Β΄/18.12.1985) «Μέτρα διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας».
30. Την Κ.Υ.Α. 33318/3028/1998 (ΦΕΚ 1289Β΄/28.12.1998) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και

της άγριας πανίδας και χλωρίδας», όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 14849/853/2008 (ΦΕΚ 645 Β΄) και ισχύει.

31. Την ΚΥΑ 37338/1807/Ε.103/2010 (Φ.Ε.Κ. 1495Β΄/06.09.2010) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ».

32. Την ΚΥΑ Η.Π. 14849/853/Ε103/04-04-2008 (ΦΕΚ 645Β΄/11-04-2008) «Τροποποίηση των υπ' αριθμ. 33318/3028/1998 κοινών υπουργικών αποφάσεων (Β΄1289) και υπ' αριθμ. 29459/1510/2005 Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων (Β΄992), σε συμμόρφωση με διατάξεις της οδηγίας 2006/105 του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2006 της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

33. Την ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/17-02-2012 (ΦΕΚ 415 Β/23.02.2012) «Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ. 37338/1807/2010 Κοινής Υπουργικής Απόφασης «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ...» (Β΄ 1495), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ».

34. Το Π.Δ. 67/1981 (ΦΕΚ 23 Α΄/1981) «Περί Προστασίας της αυτοφυούς χλωρίδος και άγριας πανίδος και καθορισμού διαδικασίας συντονισμού και ελέγχου της ερεύνης επ' αυτών», όπως διορθώθηκε με το ΦΕΚ 43 Α΄/1981.

35. Την Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/30339/982/2021 (ΦΕΚ 1375 Β΄/07.04.2021) «Καθορισμός εθνικών στόχων διατήρησης φυσικών τύπων οικοτόπων και ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος».

36. Την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786/2023 (ΦΕΚ 3118 Β΄/2023) «Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000».

37. Την αρ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/24776/985/2023 (ΦΕΚ 1807Β/22.03.2023) «Καθορισμός στόχων διατήρησης φυσικών τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι και ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και Τόπους Κοινοτικής Σημασίας του Εθνικού Οικολογικού Δικτύου NATURA 2000.

38. Την υπ' Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/39941/995/10.04.2025 (ΑΔΑ 60ΧΘ4653Π8-ΗΘΜ) Απόφαση Γενικού Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του ΥΠΕΝ «Έγκριση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης ΕΠΜ 9α «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Κρήτης (Ομάδα περιοχών Περιφερειακών Ενοτήτων Ρεθύμνου (μέρους), Ηρακλείου και Λασιθίου»

39. Την υπ' Α.Π. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/104641/2123/26.09.2025 (ΑΔΑ Ψ5Κ94653Π8-5ΗΙ) Απόφαση Γενικού Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του ΥΠΕΝ «Έγκριση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) 9β «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Κρήτης (Ομάδα περιοχών Περιφερειακών Ενοτήτων Χανίων και Ρεθύμνου (μέρους)».

40. Την αρ. 49828/12.11.2008 (ΦΕΚ 2464 Β') Απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του χωροταξικού σχεδιασμού και της αιφόρου ανάπτυξης: «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αιφόρου ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού».

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εξετάζεται η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΧΠ-ΑΠΕ), το οποίο καταρτίζεται στο πλαίσιο της αναθεώρησης και επικαιροποίησης του ισχύοντος Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ, που είχε εγκριθεί με την υπ' αριθ. 49828/12.11.2008 Απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του χωροταξικού σχεδιασμού και της αιφόρου ανάπτυξης (ΦΕΚ 2464 Β').

Η ΣΜΠΕ αξιολογεί τις ενδεχόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του αναθεωρημένου ΕΧΠ-ΑΠΕ και διατυπώνει τα αναγκαία μέτρα πρόληψης, περιορισμού και αντιμετώπισής τους, σύμφωνα με την Οδηγία 2001/42/ΕΚ η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με την ΚΥΑ ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 (ΦΕΚ Β' 1225).

II. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΧΠ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ

II.1 Σκοπός

Το υπό διαβούλευση νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός επικαιροποιημένου πλαισίου κατευθύνσεων και ρυθμίσεων για τη χωρική οργάνωση των εγκαταστάσεων ΑΠΕ στο σύνολο της χώρας. Επιχειρεί να συνδυάσει την ανάγκη επίτευξης των εθνικών και ευρωπαϊκών στόχων για την ενεργειακή μετάβαση και την αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα, με την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και τοπιακού περιβάλλοντος και με τη διαχείριση πιθανών συγκρούσεων με άλλες χρήσεις γης.

Το Πλαίσιο εφαρμόζεται στο σύνολο της επικράτειας και αφορά τις βασικές κατηγορίες εγκαταστάσεων ΑΠΕ, ήτοι αιολικές εγκαταστάσεις, μικρά υδροηλεκτρικά έργα, εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας, εγκαταστάσεις βιομάζας, βιοαερίου ή βιορευστών, εγκαταστάσεις γεωθερμίας και εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας, καθώς και, κατά περίπτωση, τα αναγκαία συνοδά έργα και δίκτυα διασύνδεσης.

Βασική κατεύθυνση του νέου Πλαισίου είναι η μετάβαση σε ένα περισσότερο εξειδικευμένο σύστημα κανόνων χωροθέτησης. Σε σχέση με το ισχύον πλαίσιο, ενισχύεται η διαφοροποίηση των ρυθμίσεων ανά τεχνολογία ΑΠΕ, ανά κατηγορία χώρου και ανά βαθμό περιβαλλοντικής ευαισθησίας. Παράλληλα, εισάγεται πλέγμα χωρικών κατευθύνσεων και περιορισμών, το οποίο περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, τον καθορισμό περιοχών προτεραιότητας, καταλληλότητας και επιτάχυνσης, τον προσδιορισμό περιοχών αποκλεισμού, την εφαρμογή κριτηρίων φέρουσας ικανότητας ή μέγιστης εδαφικής κάλυψης, την τήρηση ελάχιστων αποστάσεων από ευαίσθητες

χρήσεις και υποδομές, καθώς και ειδικούς κανόνες για την ένταξη των έργων ΑΠΕ στο τοπίο.

Βαρύτητα δίνεται και στην εναρμόνιση του ΕΧΠ-ΑΠΕ με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τις προστατευόμενες περιοχές, τις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, τις περιοχές Natura 2000, τις Ζώνες Απόλυτης Προστασίας της Φύσης και Προστασίας της Φύσης, καθώς και με τα λοιπά Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια, ιδίως του Τουρισμού, της Βιομηχανίας και των Υδατοκαλλιεργειών. Το σχέδιο επιδιώκει επίσης να λειτουργήσει ως δεσμευτικό πλαίσιο αναφοράς για τον υποκείμενο χωρικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, δηλαδή για τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια, τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια, τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια και τα Θαλάσσια Χωροταξικά Πλαίσια (ΘΧΠ), τα οποία οφείλουν να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις του.

II.2 Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ

II.2.1 Κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου και προσδιορισμός κριτηρίων χωρικής οργάνωσης

Το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν θεσπίζει ενιαία κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου για όλες τις μορφές ΑΠΕ, αλλά διαφοροποιεί την προσέγγισή του ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τη χωρική κατανομή του εκάστοτε ενεργειακού πόρου. Ειδική κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου προβλέπεται μόνο για τις αιολικές εγκαταστάσεις, λόγω της διαφοροποίησης του αιολικού δυναμικού στον χώρο.

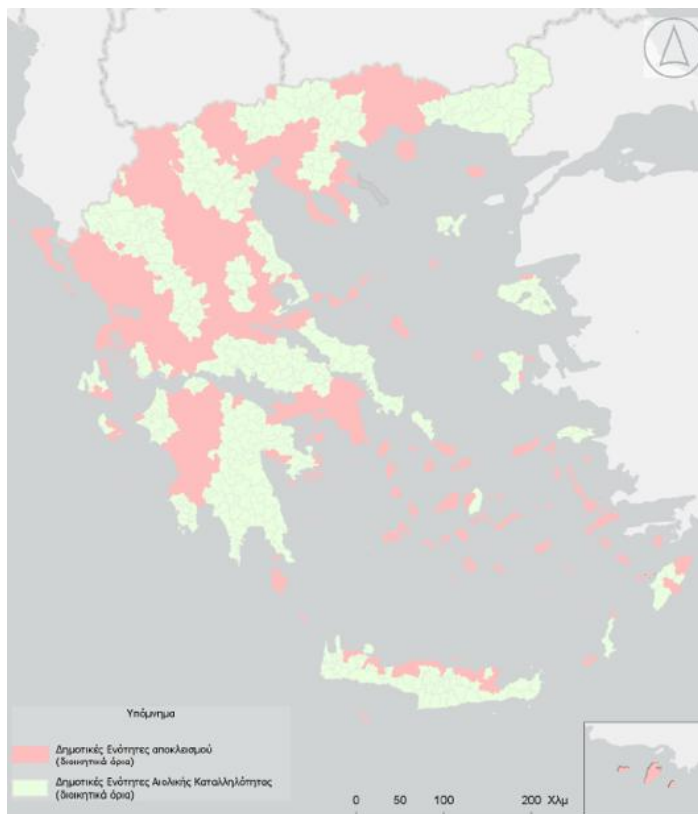
Για τις **αιολικές εγκαταστάσεις**, το νέο Πλαίσιο διακρίνει τον εθνικό χώρο στις ακόλουθες βασικές κατηγορίες:

- (α) ηπειρωτική χώρα, στην οποία περιλαμβάνονται η Εύβοια και η Κρήτη,
- β) Αττική και Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης,
- γ) νησιωτική χώρα,
- δ) υπεράκτιος θαλάσσιος χώρος.

Η διάκριση αυτή γίνεται με βάση το εν δυνάμει εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό, καθώς και τα ιδιαίτερα χωροταξικά, περιβαλλοντικά και τοπιολογικά χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας χώρου.

Στην ηπειρωτική χώρα η χωροθέτηση των αιολικών εγκαταστάσεων οργανώνεται κυρίως μέσω του καθορισμού:

- α) *Περιοχών Καταλληλότητας*, δηλαδή περιοχών σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, που διαθέτουν αιολικό δυναμικό μεγαλύτερο από 4 m/sec, μεσοσταθμικά στο σύνολο της έκτασής τους. Στις περιοχές αυτές η χωροθέτηση αιολικών σταθμών επιτρέπεται καταρχήν, εφόσον δεν συντρέχουν ειδικότεροι περιορισμοί ή λόγοι αποκλεισμού και πληρούνται τα προβλεπόμενα χωροταξικά, περιβαλλοντικά και τοπιολογικά κριτήρια.
- β) *Περιοχών Επιτάχυνσης*, που συνιστούν υποπεριοχές των Περιοχών Καταλληλότητας και στις οποίες, λόγω του διαθέσιμου αιολικού δυναμικού και της κατ' αρχήν χωρικής και περιβαλλοντικής συμβατότητας, επιδιώκεται η ταχύτερη προώθηση της χωροθέτησης αιολικών σταθμών. Περιοχές Επιτάχυνσης δύνανται επίσης να αποτελούν υποπεριοχές των Περιοχών του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων, καθώς και οι αναγκαίες περιοχές για την υλοποίηση των δικτύων διασύνδεσης των σταθμών που θα αναπτυχθούν στις ανωτέρω περιοχές.

Εικόνα 1: Περιοχές αιολικής καταλληλότητας και περιοχές αποκλεισμού σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας

Αναφορικά με τις **εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας**, το νέο Πλαίσιο αντιμετωπίζει τον εθνικό χώρο συνολικά, λόγω της ευρείας διαθεσιμότητας του ηλιακού πόρου και της μεγάλης ηλιοφάνειας στο σύνολο σχεδόν της χώρας. Ειδικότερα, ως προς τους ηλιοθερμικούς σταθμούς, οι οποίοι απαιτούν για την αποδοτική λειτουργία τους υψηλά επίπεδα άμεσης ηλιακής ακτινοβολίας, επισημαίνεται ότι οι περιοχές όπου εμφανίζονται καταλληλότερες συνθήκες, όπως η Κρήτη, η Ρόδος και η νότια Πελοπόννησος, χαρακτηρίζονται από υψηλή τουριστική ζήτηση. Για τον λόγο αυτό, δεν προκρίνεται διακριτή κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου ως προς τον ηλιακό πόρο, αλλά η θέσπιση ειδικότερων κανόνων και ρυθμίσεων χωροθέτησης, ώστε να συνεκτιμώνται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και οι υφιστάμενες χρήσεις των περιοχών εγκατάστασης.

Για τις λοιπές μορφές ΑΠΕ, δηλαδή τα **ΜΥΗΕ, τις εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα, βιοαέριο ή βιορευστά** και τις **εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας**, οι ενεργειακοί πόροι συνδέονται με συγκεκριμένες θέσεις ή υποδομές του χώρου. Για τον λόγο αυτό, δεν προβλέπεται γενική κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου, αλλά καθορίζονται, κατά περίπτωση, περιοχές προτεραιότητας, περιοχές επιτάχυνσης, περιοχές αποκλεισμού και ειδικά κριτήρια χωροθέτησης.

II.2.2 Εντοπισμός κατάλληλων περιοχών ανάπτυξης ΑΠΕ

Η συνολική προσέγγιση του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ για τον εντοπισμό κατάλληλων περιοχών ανάπτυξης ΑΠΕ βασίζεται σε δύο βασικούς άξονες:

- στον καθορισμό περιοχών στις οποίες είναι σκόπιμο να δίνεται προτεραιότητα για την εγκατάσταση ΑΠΕ, λόγω κατάλληλων φυσικών, τεχνικών ή χωρικών χαρακτηριστικών, χωρίς να αποκλείεται κατ' αρχήν η ανάπτυξη ΑΠΕ και σε άλλες περιοχές, εφόσον πληρούνται οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις,
- στον καθορισμό περιοχών αποκλεισμού, δηλαδή περιοχών στις οποίες δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση εγκαταστάσεων ΑΠΕ για λόγους προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, του τοπίου ή για λόγους αποφυγής συγκρούσεων με άλλες χρήσεις γης και παραγωγικές δραστηριότητες.

Οι ανωτέρω περιοχές, καθώς και τα αντίστοιχα κριτήρια χωροθέτησης, παρουσιάζονται διακριτά ανά μορφή ΑΠΕ, ώστε να αποφεύγονται ασάφειες και παρερμηνείες κατά την εφαρμογή του Πλαισίου.

II.2.3 Πρόσθετα κριτήρια χωροθέτησης ΑΠΕ στον νησιωτικό χώρο

Για τον νησιωτικό χώρο προβλέπονται πρόσθετα ή ειδικότερα κριτήρια, τα οποία διαφοροποιούνται ανά μορφή ΑΠΕ, ανάλογα με τη σχέση κάθε τεχνολογίας με τα χαρακτηριστικά των νησιωτικών περιοχών.

Ειδικότερα:

- Για τις αιολικές εγκαταστάσεις στον νησιωτικό χώρο διατηρείται κατ' αρχήν το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδάφους, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4% της έκτασης ανά Δημοτική Ενότητα.
- Για τα Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα, η ευρεία ζώνη του νησιωτικού τμήματος της χώρας μπορεί να εντάσσεται στις περιοχές προτεραιότητας, κυρίως στο πλαίσιο υβριδικών συστημάτων.
- Για τις εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας στον νησιωτικό χώρο, πλην Κρήτης και Εύβοιας, προκρίνεται κατ' προτεραιότητα η χωροθέτηση μικρών εγκαταστάσεων, λόγω της περιορισμένης έκτασης, της ευαισθησίας του τοπίου και των ενδεχόμενων συγκρούσεων με άλλες χρήσεις.
- Για τις λοιπές μορφές ΑΠΕ, όπως οι εγκαταστάσεις βιομάζας, βιοαερίου, βιορευστών και γεωθερμίας, δεν προκύπτουν γενικά πρόσθετα κριτήρια, πέραν των ειδικότερων κανόνων που τίθενται για κάθε μορφή ΑΠΕ.

II.3 Βασικά στοιχεία του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ ανά τεχνολογία ΑΠΕ

II.3.1 Αιολικές εγκαταστάσεις

Για τις αιολικές εγκαταστάσεις, το νέο Πλαίσιο καθορίζει Περιοχές Καταλληλότητας, Περιοχές Επιτάχυνσης, Περιοχές Αποκλεισμού, καθώς και γενικά και ειδικά κριτήρια χωροθέτησης. Κεντρικό στοιχείο της ρύθμισης αποτελεί ο συνδυασμός του διαθέσιμου αιολικού δυναμικού με την ανάγκη προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, του τοπίου και των λοιπών χρήσεων γης.

Ως Περιοχές Αποκλεισμού, στις οποίες προβλέπεται απαγόρευση χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων, καθορίζονται ιδίως:

- κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, μνημεία μείζονος σημασίας και αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α,

- ζώνες απολύτου προστασίας της φύσης και ζώνες προστασίας της φύσης του ν. 1650/1986, συμπεριλαμβανομένων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ).
- μικροί νησιωτικοί υγρότοποι,
- πυρήνες εθνικών δρυμών, κηρυγμένα μνημεία της φύσης και αισθητικά δάση,
- οικοτόποι προτεραιότητας των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (ΕΖΔ) του δικτύου Natura 2000,
- Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), εκτός εάν, σωρευτικώς, επιτρέπεται από την αντίστοιχη εγκεκριμένη ΕΠΜ και το αιολικό δυναμικό υπερβαίνει τα 7,5 m/sec, σύμφωνα με τον αιολικό χάρτη που τηρείται από την Ρ.Α.Α.Ε.Υ.
- Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ),
- Περιοχές Άνευ Δρόμων, που καθορίζονται με αποφάσεις του ΥΠΕΝ,
- περιοχές με υψόμετρο μεγαλύτερο των 1.200 μ.,
- νησιά με έκταση μικρότερη από 300 τ.χλμ., εκτός εάν πρόκειται για έργα εξυπηρέτησης δημόσιων υποδομών ή για λόγους ασφάλειας του συστήματος,
- περιοχές εντός σχεδίων πόλεων, εντός ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων, καθώς και περιοχές επεκτάσεων ή εντάξεων νέων οικιστικών περιοχών,
- Π.Ο.Τ.Α., Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα, λοιποί οργανωμένοι υποδοχείς ανάπτυξης οικιστικών ή/και τουριστικών χρήσεων, θεματικά πάρκα και τουριστικοί λιμένες, με δυνατότητα κατ' εξαίρεση εγκατάστασης Α/Γ μόνο με συγκατάθεση του οικείου φορέα, όπου υφίσταται,
- Δημοτικές Ενότητες που, σύμφωνα με το ΕΧΠ Τουρισμού ή τον υποκείμενο σχεδιασμό, κατατάσσονται σε κατηγορίες υψηλής τουριστικής ανάπτυξης,
- εκτός σχεδίου περιοχές όπου ο πολεοδομικός σχεδιασμός Α' επιπέδου προβλέπει ανάπτυξη χρήσεων τουρισμού – αναψυχής, εξαιρουμένων αγροτικών περιοχών, στις οποίες επιτρέπονται μόνο αγροτουριστικές μονάδες,
- ακτές κολύμβησης που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης που συντονίζεται από το ΥΠΕΝ,
- τμήματα λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά.

Οι περισσότερες από τις παραπάνω απαγορεύσεις εφαρμόζονται και για τη χωροθέτηση των συνοδευτικών έργων των αιολικών εγκαταστάσεων (δίκτυα πρόσβασης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας) με δυνατότητα παρεκκλίσεων μόνο εφόσον αυτές τεκμηριώνονται ειδικά στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αξιολόγησης.

Ταυτόχρονα το νέο πλαίσιο εισάγει κατευθύνσεις (βαθμού δεσμευτικότητας) που αποσκοπούν στον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τα συνοδά έργα των αιολικών εγκαταστάσεων, όπως η κατά προτεραιότητα αξιοποίηση υφιστάμενων οδών, ο περιορισμός των εκσκαφών και του πλάτους της οδοποιίας στο απολύτως αναγκαίο, η λήψη αντιπλημμυρικών και αντιδιαβρωτικών μέτρων, η ελαχιστοποίηση της φθοράς της βλάστησης και η αποκατάσταση του τοπίου.

Η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων σε προστατευόμενες περιοχές επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση τήρησης του ειδικού κανονιστικού πλαισίου προστασίας της φύσης ή, ελλείψει αυτού, των προβλέψεων των εγκεκριμένων **Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών**. Για έργα εντός περιοχών NATURA 2000 απαιτείται η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση να συνεκτιμά και τις Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά, ενώ σε αντίστοιχες περιοχές εκτός του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών απαιτείται ειδική μελέτη για την орνιθοπανίδα. Επιτρέπεται, υπό όρους, η χωροθέτηση σε δάση, δασικές και αναδασωτέες εκτάσεις, ενώ σε κάθε περίπτωση, πρέπει να τηρούνται οι ελάχιστες αποστάσεις από γειτνιάζουσες χρήσεις, δραστηριότητες και δίκτυα υποδομής.

Για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων στην ηπειρωτική χώρα και στον νησιωτικό χώρο εισάγεται ειδικό κριτήριο φέρουσας ικανότητας, το οποίο εκφράζεται ως μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδάφους από αιολικές εγκαταστάσεις.

Για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων στον θαλάσσιο χώρο, το Πλαίσιο καθορίζει ειδικές περιοχές αποκλεισμού, στις οποίες περιλαμβάνονται ιδίως:

- Θεσμοθετημένα θαλάσσια και υποθαλάσσια πάρκα
- Περιοχές με ενάλιες αρχαιότητες ή προστατευόμενα ναυάγια
- Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειών (ΠΑΥ) του σχετικού Ειδικού Πλαισίου. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η εγκατάσταση ανεμογεννητριών εντός Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειών (ΠΟΑΥ), ύστερα από σύμφωνη γνώμη του φορέα εκμετάλλευσης
- Κλειστοί κόλποι με εύρος μικρότερο των 1.500 μέτρων
- Γραμμές επιβατικής ναυσιπλοΐας
- Καταδυτικά πάρκα
- Περιοχές αγκυροβολίας
- Πεδία βολών και στρατιωτικών ασκήσεων, και οι απαγορευμένες περιοχές για λόγους Εθνικής ασφάλειας
- Υποθαλάσσια ηλεκτρικά καλώδια, δίκτυα τηλεπικοινωνιών, αγωγοί (φυσικού αερίου, άλλων αγωγών κλπ.), όταν συμπίπτουν κατά θέση με θέσεις ανάπτυξης των ανεμογεννητριών

Τέλος ορίζονται ως περιοχές αποκλεισμού χωροθέτησης αιολικών μονάδων οι περιοχές της Περιφέρειας Αττικής και οι Δήμοι της Μητροπολιτικής Περιοχής Θεσσαλονίκης.

II.3.2 Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας

Ως εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας νοούνται κυρίως τα φωτοβολταϊκά συστήματα και οι ηλιοθερμικοί σταθμοί μεγάλης κλίμακας. Τα ηλιοθερμικά συστήματα οικιακής ή μεσαίας κλίμακας δεν αποτελούν αντικείμενο του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ.

Για τις εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας, ως προαναφέρθηκε, το νέο Πλαίσιο αντιμετωπίζει τον εθνικό χώρο συνολικά και καθορίζει *περιοχές προτεραιότητας, περιοχές επιτάχυνσης, περιοχές αποκλεισμού* και ειδικά κριτήρια χωροθέτησης.

Ως *Περιοχές Προτεραιότητας* για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας ορίζει ιδίως άγονες ή μη αρδευόμενες περιοχές και περιοχές που δεν προορίζονται για βόσκηση, κατά προτίμηση αθέατες από κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και άλλα μνημεία μείζονος σημασίας, από οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α και από περιοχές με υψηλό δείκτη

τουριστικής ανάπτυξης. Στις *Περιοχές Προτεραιότητας* περιλαμβάνονται ακόμα περιοχές που έχουν ήδη αλλοιωθεί ή έχει μεταβληθεί ο χαρακτήρας τους, όπως εξαντλημένα λατομικά, μεταλλευτικά ή λιγνιτικά πεδία, εδάφη με υψηλό ρυπαντικό φορτίο, υποβαθμισμένες εκτάσεις και περιοχές αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), καθώς και περιοχές με ευχέρεια διασύνδεσης με το δίκτυο.

Παράλληλα, προβλέπει *Περιοχές Επιτάχυνσης*, οι οποίες δύνανται να αποτελούν υποσύνολα των ανωτέρω *Περιοχών Προτεραιότητας*.

Ως Περιοχές Αποκλεισμού για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας καθορίζονται ιδίως:

- τα κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, τα μνημεία μείζονος σημασίας και οι οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α,
- προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000, συμπεριλαμβανομένων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ), με την εξαίρεση τεχνητών και κατασκευασμένων επιφανειών και ιδιαιτέρως τροποποιημένων υδατικών σωμάτων.
- μικροί νησιωτικοί υγρότοποι,
- πυρήνες Εθνικών Δρυμών, κηρυγμένα μνημεία της φύσης και αισθητικά δάση,
- Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους,
- Περιοχές Άνευ Δρόμων που καθορίζονται με αποφάσεις του ΥΠΕΝ,
- δάση και δασικές εκτάσεις,
- περιοχές με προστατευόμενες ή/και εγκαταλελειμμένες αναβαθμίδες,
- ακτές κολύμβησης που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης του ΥΠΕΝ.

Ειδικώς για τους ηλιοθερμικούς σταθμούς, πλέον των παραπάνω, η χωροθέτησή τους απαγορεύεται και στις ακόλουθες περιοχές:

- Περιοχές εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων, καθώς και καθορισμένες από τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό Α' επιπέδου περιοχές προς ένταξη ή επέκταση σχεδίου πόλεως ή ορίου οικισμού για οικιστική χρήση
- Π.Ο.Τ.Α. του άρθρου 29 του Ν. 2545/1997, Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα, λοιποί οργανωμένοι υποδοχείς ανάπτυξης οικιστικών ή/και τουριστικών χρήσεων (ΠΕΡΠΟ/ΠΠΑΙΠ, ΕΣΧΑΣΕ, ΕΣΧΑΔΑ), θεματικά πάρκα και τουριστικοί λιμένες.
- Εκτός σχεδίου περιοχές στις οποίες προβλέπεται από τον πολεοδομικό σχεδιασμό Α' επιπέδου η ανάπτυξη χρήσεων τουρισμού – αναψυχής.

Οι ρυθμίσεις αυτές εφαρμόζονται, κατά περίπτωση, και για τη χωροθέτηση των συνοδευτικών έργων των εγκαταστάσεων ηλιακής ενέργειας, όπως τα δίκτυα πρόσβασης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Τυχόν παρεκκλίσεις πρέπει να τεκμηριώνονται επαρκώς στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκτίμησης.

Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων των εγκαταστάσεων ηλιακής ενέργειας στο τοπίο, προβλέπεται η δυνατότητα εκπόνησης **Μελετών Ορατότητας** κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Ως προς τα ειδικά κριτήρια χωροθέτησης, το Πλαίσιο εισάγει μέγιστο ποσοστό εδαφικής κάλυψης από φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις ανά Περιφερειακή Ενότητα, το οποίο ανέρχεται σε 1,5% της συνολικής έκτασης. Στο ποσοστό αυτό συνυπολογίζονται οι φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις που διαθέτουν Βεβαίωση Παραγωγού ή Βεβαίωση Ειδικών Έργων, καθώς και οι εγκαταστάσεις για τις οποίες έχει υποβληθεί πλήρες αίτημα για Οριστική Προσφορά Σύνδεσης.

Για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας εφαρμόζονται οι ειδικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Ειδική πρόβλεψη υπάρχει και για τις γειτνιάζουσες αναπτύξεις φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων, καθώς όταν μεμονωμένες εγκαταστάσεις δεν κατατάσσονται σε περιβαλλοντική κατηγορία, αλλά αναπτύσσονται σε γήπεδα σε επαφή, απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση, προκειμένου να συνεκτιμηθούν οι σωρευτικές και συνεργιστικές επιπτώσεις τους.

Στον νησιωτικό χώρο, πλην Κρήτης και Εύβοιας, προκρίνεται κατά προτεραιότητα η χωροθέτηση μικρών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων. Ειδική πρόβλεψη γίνεται επίσης για πλωτά φωτοβολταϊκά συστήματα σε λιμνοδεξαμενές, τεχνητές λίμνες και ταμιευτήρες που δεν εντάσσονται στο δίκτυο Natura 2000, καθώς και σε υδάτινα σώματα που έχουν δημιουργηθεί ή δημιουργούνται σε εξαντλημένες εξορυκτικές εκμεταλλεύσεις.

Για την προστασία του τοπίου και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, προβλέπεται ότι για εγκαταστάσεις ηλιακής ενέργειας που χωροθετούνται εντός συγκεκριμένων ζωνών από μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικούς τόπους και παραδοσιακούς οικισμούς, απαιτείται η σύνταξη ειδικής μελέτης θέασης κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση. Επιπλέον, για μεγάλες εγκαταστάσεις τίθενται ελάχιστες αποστάσεις από οικιστικές δραστηριότητες και περιοχές περιβαλλοντικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος, καθώς και περιορισμοί ως προς το ποσοστό κάλυψης του οπτικού ορίζοντα.

Τέλος, για τους θαλάσσιους πλωτούς φωτοβολταϊκούς σταθμούς, η χωροθέτηση επιτρέπεται καταρχήν στις θαλάσσιες περιοχές της χώρας, εφόσον δεν υφίσταται ειδικό θεσμικό καθεστώς ρητής απαγόρευσης ή ζώνη αποκλεισμού. Ως ζώνες αποκλεισμού ορίζονται ιδίως τα θεσμοθετημένα θαλάσσια και υποθαλάσσια πάρκα, οι περιοχές με ενάλιες αρχαιότητες ή προστατευόμενα ναυάγια, οι Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών, οι κλειστοί κόλποι με εύρος μικρότερο των 1.500 μ., οι γραμμές επιβατικής ναυσιπλοΐας και οι περιοχές με λειμώνες *Posidonia oceanica*.

II.3.3 Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα (ΜΥΗΕ)

Το νέο Πλαίσιο οργανώνει τη χωροθέτηση των ΜΥΗΕ με βάση τη χωρική παρουσία του υδατικού δυναμικού και τη δυνατότητα αξιοποίησης της υψομετρικής διαφοράς από το σημείο υδροληψίας έως τον σταθμό παραγωγής.

Ως *Περιοχές Προτεραιότητας* για τη χωροθέτηση ΜΥΗΕ ορίζονται η ευρεία ζώνη του ημιορεινού και ορεινού ηπειρωτικού κορμού της χώρας, καθώς και η ευρεία ζώνη του νησιωτικού χώρου κυρίως στο πλαίσιο υβριδικών συστημάτων. Σε όλες τις περιοχές της χώρας προτεραιότητα δίνεται στην εγκατάσταση ΜΥΗΕ σε υφιστάμενες υποδομές και

δίκτυα διαχείρισης και αξιοποίησης υδάτων, όπως ταμιευτήρες/τεχνητές λίμνες, αρδευτικά δίκτυα, δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης κ.ά.

Οι *Περιοχές Επιτάχυνσης* δύνανται να αποτελούν υποσύνολο των *Περιοχών Προτεραιότητας*. Ως *Περιοχές Επιτάχυνσης* μπορούν επίσης να καθορίζονται οι περιοχές που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση των απαιτούμενων δικτύων διασύνδεσης με τους σταθμούς προς ανάπτυξη στις αντίστοιχες περιοχές.

Ως *Περιοχές Αποκλεισμού*, στις οποίες δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση ΜΥΗΕ, καθορίζονται ιδίως:

- τα κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, τα μνημεία μείζονος σημασίας και τις οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α,
- οι ζώνες απολύτου προστασίας της φύσης και οι ζώνες προστασίας της φύσης του ν. 1650/1986, συμπεριλαμβανομένων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ),
- Μικροί νησιώτικοι υγρότοποι,
- πυρήνες εθνικών δρυμών, κηρυγμένα μνημεία της φύσης και αισθητικά δάση,
- οικότοποι προτεραιότητας των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης του δικτύου Natura 2000,
- Περιοχές Άνευ Δρόμων που καθορίζονται με αποφάσεις του ΥΠΕΝ,
- Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους,
- παραδοσιακοί οικισμοί και ιστορικά κέντρα ή τμήματα πόλεων,
- τμήματα λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά.

Οι ανωτέρω περιοχές αποκλεισμού εφαρμόζονται, κατά περίπτωση, και για τη χωροθέτηση των συνοδευτικών έργων ΜΥΗΕ, όπως τα δίκτυα πρόσβασης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Τυχόν παρεκκλίσεις πρέπει να τεκμηριώνονται περιβαλλοντικά.

Η χωροθέτηση ΜΥΗΕ σε προστατευόμενες περιοχές επιτρέπεται μόνο σύμφωνα με το οικείο κανονιστικό πλαίσιο προστασίας ή, ελλείψει αυτού, σύμφωνα με τις προβλέψεις των εγκεκριμένων Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών. Για έργα εντός περιοχών Natura 2000, η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση πρέπει να συνεκτιμά και την ύπαρξη Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά. Παράλληλα, απαιτείται η εξέταση τεχνικών λύσεων για τη διασφάλιση της κινητικότητας της ιχθυοπανίδας.

Ιδιαίτερη πρόβλεψη τίθεται και για τα συνοδά έργα. Το μήκος των έργων οδοποιίας για ΜΥΗΕ ονομαστικής ισχύος μικρότερης του 1 MW δεν πρέπει να είναι δυσανάλογο σε σχέση με τα λοιπά έργα του σταθμού και, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να υπερβαίνει συγκεκριμένα όρια. Δεν επιτρέπονται έργα οδοποιίας που συνεπάγονται ουσιώδη μεταβολή της παραποτάμιας βλάστησης ή των γεωλογικών σχηματισμών, επίχωση της κοίτης του υδατορεύματος ή κινδύνους κατολισθήσεων, διαβρώσεων και ασταθών εδαφικών συνθηκών.

Το Πλαίσιο εισάγει επίσης ειδικά κριτήρια φέρουσας ικανότητας των υποδοχέων ΜΥΗΕ. Η φέρουσα ικανότητα προσδιορίζεται τόσο γραμμικά, δηλαδή ως η μέγιστη δυνατότητα εγκατάστασης ΜΥΗΕ στο ίδιο υδατόρευμα, όσο και εκτατικά, δηλαδή σε σχέση με το μήκος

αγωγού εκτροπής ή/και το μήκος κατάκλυσης ταμιευτήρα στις λεκάνες απορροής ποτάμιων συστημάτων.

Κατά τη χωροθέτηση ΜΥΗΕ πρέπει να εξασφαλίζεται κατά προτεραιότητα η ικανοποίηση των υφιστάμενων υδρευτικών, αρδευτικών, οικολογικών και λοιπών αναγκών, καθώς και η ελάχιστη οικολογική παροχή καθ' όλο το μήκος της φυσικής κοίτης από το οποίο εκτρέπεται το νερό.

II.3.4 Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα, βιοαέριο ή βιορευστά

Το νέο Πλαίσιο οργανώνει τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα, βιοαέριο ή βιορευστά, με βασικό κριτήριο την εγγύτητα στην πρώτη ύλη και στις συναφείς παραγωγικές ή περιβαλλοντικές υποδομές.

Περιοχές Προτεραιότητας ορίζονται:

- χώροι πλησίον γεωργικών και δασικών εκμεταλλεύσεων παραγωγής πρώτης ύλης,
- χώροι πλησίον ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ, εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, κτηνοτροφικών ή πτηνοτροφικών μονάδων,
- περιοχές πλησίον μονάδων μεταποίησης ή συσκευασίας γεωργικών προϊόντων, μονάδων κατεργασίας ξύλου, χαρτοπολτού, γεωργικών ή κτηνοτροφικών βιομηχανιών και μονάδων ζωοτροφών,
- οργανωμένοι υποδοχείς παραγωγικών δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα ή περιοχές που προορίζονται για βιομηχανικές χρήσεις από τον υποκείμενο σχεδιασμό,
- περιοχές που έχουν αλλοιωθεί ή έχει μεταβληθεί ο χαρακτήρας τους, όπως εξαντλημένες λατομικές, μεταλλευτικές ή λιγνιτικές εκμεταλλεύσεις, εδάφη με υψηλό ρυπαντικό φορτίο, υποβαθμισμένες περιοχές και περιοχές αποκατάστασης ΧΑΔΑ.

Οι *Περιοχές Επιτάχυνσης* συνιστούν υποπεριοχές των *Περιοχών Προτεραιότητας*, και δύνανται να περιλαμβάνουν τις αναγκαίες εκτάσεις για την υλοποίηση των δικτύων διασύνδεσης.

Ως *Περιοχές Αποκλεισμού* για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα, βιοαέριο ή βιορευστά καθορίζονται ιδίως:

- Κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και άλλα μνημεία μείζονος σημασίας καθώς και οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α
- Ζώνες απολύτου προστασίας της φύσης και ζώνες προστασίας της φύσης του Ν.1650/1986 όπως ισχύει, συμπεριλαμβανομένων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ).
- Μικροί νησιωτικοί υγρότοποι
- Πυρήνες εθνικών δρυμών, κηρυγμένα μνημεία της φύσης και αισθητικά δάση
- Οικότοποι προτεραιότητας των ΕΖΔ του Δικτύου Natura 2000
- Δάση
- Περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ)
- Περιοχές Άνευ Δρόμων που καθορίζονται με αποφάσεις του ΥΠΕΝ

- Περιοχές εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων καθώς και καθοριζόμενες από τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό Α' επιπέδου περιοχές προς ένταξη ή επέκταση σχεδίου πόλεως ή ορίου οικισμού για οικιστική χρήση.
- Π.Ο.Τ.Α., Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα, λοιποί οργανωμένοι υποδοχείς ανάπτυξης οικιστικών ή/και τουριστικών χρήσεων (ΠΕΡΠΟ/ΠΠΑΙΠ, ΕΣΧΑΣΕ, ΕΣΧΑΔΑ), θεματικά πάρκα και τουριστικοί λιμένες
- Εκτός σχεδίου περιοχές στις οποίες προβλέπεται από τον πολεοδομικό σχεδιασμό Α' επιπέδου η ανάπτυξη χρήσεων τουρισμού – αναψυχής
- Ακτές κολύμβησης που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των νερών κολύμβησης που συντονίζεται από το ΥΠΕΝ
- Τμήματα λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά

Οι ρυθμίσεις των περιοχών αποκλεισμού εφαρμόζονται, κατά περίπτωση, και στα συνοδευτικά έργα των εγκαταστάσεων, όπως τα δίκτυα πρόσβασης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Ως προς τα ειδικά κριτήρια χωροθέτησης, το Πλαίσιο προβλέπει ότι σε περιοχές γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας η εγκατάσταση τέτοιων μονάδων αποφεύγεται και επιτρέπεται μόνο σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Επιπλέον, τίθενται κριτήρια για την αποφυγή συγκρούσεων με γειτνιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής.

II.3.5 Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας

Το νέο Πλαίσιο οργανώνει τη χωροθέτηση των εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας, με βάση τη χωρική θέση των γεωθερμικών πεδίων και τη φύση του διαθέσιμου γεωθερμικού δυναμικού.

Ως *Περιοχές Προτεραιότητας* για την ανάπτυξη εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας, ορίζονται τα γεωθερμικά πεδία εθνικού ενδιαφέροντος, δηλαδή τα χαρακτηρισμένα πεδία υψηλής θερμοκρασίας (>90°C). Ως *περιοχές κατάλληλες* για την αξιοποίηση της γεωθερμίας, ορίζονται τα γεωθερμικά πεδία τοπικού ενδιαφέροντος, στα οποία προωθείται η αξιοποίηση του δυναμικού για χρήσεις όπως θέρμανση ιχθυοκαλλιεργειών, θερμοκηπιακές καλλιέργειες, ξήρανση αγροτικών προϊόντων, θέρμανση και ψύξη κατοικιών, αφαλάτωση νερού, θέρμανση κολυμβητηρίων, λειτουργία λουτροθεραπευτικών εγκαταστάσεων κ.ά.

Περιοχές Επιτάχυνσης δύνανται να είναι υποπεριοχές των *Περιοχών Προτεραιότητας*.

Όσον αφορά τα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ως *Περιοχές Επιτάχυνσης* καθορίζονται εκείνες που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση των απαιτούμενων δικτύων διασύνδεσης με τους σταθμούς που πρόκειται να αναπτυχθούν στις αντίστοιχες περιοχές.

Ως *Περιοχές Αποκλεισμού* για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας, σύμφωνα με νέο Πλαίσιο καθορίζονται ιδίως:

- Κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και άλλα μνημεία μείζονος σημασίας, καθώς και οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α
- Ζώνες απολύτου προστασίας της φύσης και ζώνες προστασίας της φύσης συμπεριλαμβανομένων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ)
- Μικροί νησιωτικοί υγρότοποι, όπως καθορίζονται στο από 12-6-2012 Π.Δ.
- Πυρήνες εθνικών δρυμών, κηρυγμένα μνημεία της φύσης και αισθητικά δάση
- Οικότοποι προτεραιότητας των ΕΖΔ του Δικτύου Natura 2000
- Δάση
- Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ)
- Περιοχές Άνευ Δρόμων που καθορίζονται με αποφάσεις του ΥΠΕΝ
- Περιοχές εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων και καθορισμένες από τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό Α' επιπέδου προς ένταξη ή επέκταση σχεδίου πόλεως ή ορίου οικισμού για οικιστική χρήση, καθώς και ζώνη πλάτους 500 μέτρων από τα όρια των περιοχών αυτών, με την επιφύλαξη των ειδικότερων προβλέψεων περί καταλληλότητας χωροθέτησης
- Π.Ο.Τ.Α., Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα, λοιποί οργανωμένοι υποδοχείς ανάπτυξης οικιστικών ή/και τουριστικών χρήσεων (ΠΕΡΠΟ/ΠΠΑΙΠ, ΕΣΧΑΣΕ, ΕΣΧΑΔΑ), θεματικά πάρκα και τουριστικοί λιμένες, καθώς και ζώνη πλάτους 500 μέτρων από τα όρια των περιοχών αυτών, με την επιφύλαξη των ειδικότερων προβλέψεων περί καταλληλότητας χωροθέτησης
- Εκτός σχεδίου περιοχές στις οποίες προβλέπεται από τον πολεοδομικό σχεδιασμό Α' επιπέδου η ανάπτυξη χρήσεων τουρισμού – αναψυχής, καθώς και ζώνη πλάτους 500 μέτρων από τα όρια των περιοχών αυτών, με την επιφύλαξη των ειδικότερων προβλέψεων περί καταλληλότητας χωροθέτησης
- Ακτές κολύμβησης που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των νερών κολύμβησης που συντονίζεται από το ΥΠΕΝ.
- Τμήματα λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά

Λόγω της σημειακής φύσης του γεωθερμικού πόρου, δεν καθορίζονται εκ των προτέρων πρόσθετες ζώνες προστασίας γύρω από όλες τις Περιοχές Αποκλεισμού, πέραν όσων προβλέπονται ειδικά. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις χωροθέτησης και τα αναγκαία μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεων εξετάζονται κατά περίπτωση στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, με βάση τα χαρακτηριστικά κάθε έργου και τις διαθέσιμες τεχνολογίες και τεχνικές.

II.3.6 Εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας

Για τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας, το νέο Πλαίσιο καθορίζει ειδικές κατευθύνσεις χωροθέτησης, με έμφαση κυρίως στις εγκαταστάσεις ηλεκτροχημικής αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης μπορεί να είναι μηχανικές, θερμικές, ηλεκτροχημικές ή ηλεκτρικές/μαγνητικές, ωστόσο οι ρυθμίσεις του Πλαισίου επικεντρώνονται ιδίως στους σταθμούς συσσωρευτών.

Σε περίπτωση ενσωμάτωσης της αποθήκευσης σε εγκαταστάσεις παραγωγής ΑΠΕ ή συν-εγκατάστασης σταθμών ΑΠΕ και αποθήκευσης, εφαρμόζονται οι κανόνες και τα κριτήρια χωροθέτησης της αντίστοιχης εγκατάστασης ΑΠΕ. Η περιβαλλοντική κατάταξη ακολουθεί τη δυσμενέστερη κατηγορία.

Ως Περιοχές Αποκλεισμού για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων ηλεκτροχημικής αποθήκευσης ενέργειας καθορίζονται ιδίως:

- Κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και άλλα μνημεία μείζονος σημασίας, καθώς και οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α
- Ζώνες απολύτου προστασίας της φύσης και ζώνες προστασίας της φύσης συμπεριλαμβανομένων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ)
- Μικροί νησιωτικοί υγρότοποι,
- Πυρήνες εθνικών δρυμών, κηρυγμένα μνημεία της φύσης και αισθητικά δάση
- Οικότοποι προτεραιότητας των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (ΕΖΔ) του Δικτύου Natura 2000
- Περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ)
- Περιοχές Άνευ Δρόμων που καθορίζονται με αποφάσεις του ΥΠΕΝ
- Περιοχές εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων, καθώς και καθορισμένες από τον πολεοδομικό σχεδιασμό Α' επιπέδου περιοχές προς ένταξη ή επέκταση σχεδίου πόλεως ή ορίου οικισμού για οικιστική χρήση, πλην των συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργούν αποκλειστικά για κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των κτιρίων εντός των οικισμών και περιοχών αυτών
- Π.Ο.Τ.Α., Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα, λοιποί οργανωμένοι υποδοχείς ανάπτυξης οικιστικών ή/και τουριστικών χρήσεων (ΠΕΡΠΟ/ΠΠΑΙΠ, ΕΣΧΑΣΕ, ΕΣΧΑΔΑ), θεματικά πάρκα και τουριστικοί λιμένες, πλην των συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργούν αποκλειστικά για κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των κτιρίων εντός των οικισμών και περιοχών αυτών.
- Εκτός σχεδίου περιοχές στις οποίες προβλέπεται από τον πολεοδομικό σχεδιασμό Α' επιπέδου η ανάπτυξη χρήσεων τουρισμού – αναψυχής, πλην των συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργούν αποκλειστικά για κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των κτιρίων εντός των οικισμών και περιοχών αυτών
- Ακτές κολύμβησης που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των νερών κολύμβησης που συντονίζεται από το ΥΠΕΝ.
- Τμήματα λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά

Ως επιθυμητές περιοχές χωροθέτησης εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας αναφέρονται οι περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων και οι περιοχές χονδρεμπορίου, όπως αυτές καθορίζονται από τον πολεοδομικό σχεδιασμό.

III. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΕΧΠ-ΑΠΕ

Σε σχέση με το ισχύον ΕΧΠ-ΑΠΕ του 2008, το νέο Πλαίσιο εμφανίζεται περισσότερο αναλυτικό, τεχνικά εξειδικευμένο και προσαρμοσμένο στις σημερινές απαιτήσεις της ενεργειακής μετάβασης, της προστασίας της βιοποικιλότητας και της διαχείρισης των συγκρούσεων χρήσεων γης. Βασική διαφοροποίηση αποτελεί ότι το νέο Πλαίσιο εξειδικεύει περαιτέρω τις χωρικές κατευθύνσεις και τα κριτήρια χωροθέτησης ανά μορφή ΑΠΕ, ανά κατηγορία χώρου και ανά βαθμό περιβαλλοντικής ευαισθησίας.

Οι βασικές διαφοροποιήσεις μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

- Η **κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου** στο νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν γίνεται ενιαία για όλες τις μορφές ΑΠΕ, αλλά διαφοροποιείται με βάση τα χαρακτηριστικά και τη χωρική κατανομή του εκάστοτε ενεργειακού πόρου. Ειδική χωρική κατηγοριοποίηση τίθεται μόνο για τις αιολικές εγκαταστάσεις, λόγω της διαφοροποίησης του αιολικού δυναμικού. Για τις εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας ο εθνικός χώρος αντιμετωπίζεται ενιαία, ενώ για τις λοιπές μορφές ΑΠΕ οι αντίστοιχοι πόροι συνδέονται με συγκεκριμένες χωρικές θέσεις.
- Ο **εντοπισμός κατάλληλων περιοχών** βασίζεται στον καθορισμό *περιοχών προτεραιότητας* και *περιοχών αποκλεισμού*. Οι περιοχές αυτές και τα κριτήρια χωροθέτησης παρουσιάζονται διακριτά ανά μορφή ΑΠΕ.
- Εισάγονται **πρόσθετα - ειδικά κριτήρια χωροθέτησης** ΑΠΕ στον νησιωτικό χώρο, ανά μορφή ΑΠΕ.
- Εξειδικεύει **κατευθύνσεις για την ένταξη ΑΠΕ στο τοπίο**. Η προστασία του τοπίου ενισχύεται μέσω διεύρυνσης των περιοχών αποκλεισμού και ειδικών κριτηρίων χωροθέτησης για ευαίσθητες κατηγορίες χώρου. Για τις εγκαταστάσεις ηλιακής ενέργειας προβλέπεται η εκπόνηση *μελετών ορατότητας* κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση, ενώ για έργα εντός Γεωπάρκων UNESCO απαιτείται *Μελέτη Συμβατότητας* με τους στόχους ίδρυσης και λειτουργίας τους.
- Προβλέπονται **εξειδικεύσεις** των κατευθύνσεων χωρικής οργάνωσης των ΑΠΕ **ανά Περιφέρεια**, με στόχο την κατανομή της εγκατεστημένης ισχύος, τον εντοπισμό πρόσθετων κατάλληλων περιοχών για ΑΠΕ και την εναρμόνιση των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων με το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ.
- **Ενισχύεται η συσχέτιση του ΕΧΠ-ΑΠΕ με άλλα επίπεδα χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού**: Το ΕΧΠ-ΑΠΕ συσχετίζεται με τα λοιπά Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια και παρέχει κατευθύνσεις προς τον υποκείμενο χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Τα Περιφερειακά και Θαλάσσια Χωροταξικά Πλαίσια οφείλουν να εναρμονίζονται με τις ρυθμίσεις και κατευθύνσεις του, τις οποίες εξειδικεύουν και συμπληρώνουν στο πεδίο εφαρμογής τους. Αντίστοιχα, τα Τοπικά και Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις κατευθύνσεις του ΕΧΠ-ΑΠΕ και να ενσωματώνουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την εφαρμογή τους.

- Για τις **αιολικές εγκαταστάσεις** προβλέπονται *Περιοχές Επιτάχυνσης*, ως υποσύνολα των *Περιοχών Καταλληλότητας*. Διατηρούνται οι *Περιοχές Αποκλεισμού* που ορίζει το ισχύον ΕΧΠ-ΑΠΕ, με αναθεώρηση αυτών που αφορούν το φυσικό περιβάλλον και προστίθενται *Περιοχές Αποκλεισμού*. Σε γενικές γραμμές διατηρούνται τα κριτήρια του ισχύοντος ΕΧΠ-ΑΠΕ για τη χωροθέτηση των αιολικών εγκαταστάσεων σε κάθε κατηγορία του εθνικού χώρου. Σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με το ισχύον ΕΧΠ-ΑΠΕ είναι ότι η χωροθέτηση των αιολικών εγκαταστάσεων λαμβάνει πλέον υπόψη και την κατηγοριοποίηση των Δημοτικών Ενοτήτων της χώρας με βάση τον βαθμό τουριστικής ανάπτυξης, σύμφωνα με το ΕΧΠ Τουρισμού. Επαναξιολογείται η κατηγοριοποίηση της ηπειρωτικής χώρας σε *Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας* (ΠΑΠ) και *Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας* (ΠΑΚ) και ορίζονται ως περιοχές αποκλεισμού η Αττική και η Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης. Στον υπεράκτιο θαλάσσιο χώρο και τις ακατοίκητες νησίδες καθορίζονται *Περιοχές Αποκλεισμού*, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της μελέτης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης ΥΑΠ και ελάχιστες αποστάσεις επιπλέον όσων έχουν καθοριστεί γενικά για τις αιολικές εγκαταστάσεις.
- Για τα **ΜΥΗΕ** προβλέπονται *Περιοχές Προτεραιότητας* και *Περιοχές Επιτάχυνσης*, αναθεωρούνται οι *Περιοχές Αποκλεισμού* προκειμένου να εναρμονισθούν με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο προστασίας περιοχών με οικολογικό ενδιαφέρον, αναθεωρούνται κανόνες και κριτήρια του ισχύοντος ΕΧΠ και εισάγεται ο προσδιορισμός της φέρουσας ικανότητας σε δύο εδαφικά επίπεδα (γραμμικής φέρουσας ικανότητας που αφορά στα υδατορεύματα εγκατάστασης ΜΥΗΕ (όπως στο ισχύον ΕΧΠ) και εκτατικής φέρουσας ικανότητας που διερευνάται στη γεωγραφική ζώνη λεκάνης απορροής).
- Για τις **εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης ηλιακής ενέργειας** διατηρούνται οι υφιστάμενες περιοχές προτεραιότητας και προστίθενται νέες, ιδίως σε συνάρτηση με την απολιγνιτοποίηση και τις κατευθύνσεις των ΠΧΠ. Προβλέπονται *Περιοχές Επιτάχυνσης* και αναθεωρούνται και συμπληρώνονται οι *Περιοχές Αποκλεισμού* με νέες κατηγορίες. Εισάγονται νέοι κανόνες και κριτήρια χωροθέτησης που αφορούν: α) στον καθορισμό ενός μέγιστου ποσοστού εδαφικής κάλυψης ανά Περιφερειακή Ενότητα, β) στην εισαγωγή ρυθμίσεων για τις φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις μικρότερης ισχύος που εξαιρούνται της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, γ) στην εισαγωγή ρυθμίσεων για την χωροθέτηση εγκαταστάσεων σε περιοχές με βοσκήσιμες εκτάσεις, στον νησιωτικό χώρο, στις φυσικές και τεχνητές λίμνες και ταμιευτήρες και σε υδάτινα σώματα που έχουν δημιουργηθεί ή δημιουργούνται σε εξαντλημένες εξορυκτικές εκμεταλλεύσεις, ε) στον καθορισμό ελάχιστων αποστάσεων των εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας από γειτνιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής, καθώς και επιπλέον ελάχιστων αποστάσεων των ηλιοθερμικών σταθμών από οικιστικές δραστηριότητες και περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος, και στ) στην υποχρέωση σύνταξης ειδικής μελέτης θέασης εντός ορισμένης ζώνης από περιοχές και σημεία υψηλού πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Τέλος προβλέπονται ειδικά κριτήρια για τη

χωροθέτηση θαλάσσιων πλωτών ΦΒ Σταθμών και τίθενται ρυθμίσεις για τη χωροθέτηση των συνοδών έργων.

- Για τις **εγκαταστάσεις βιομάζας, βιοαερίου και βιορευστών** διατηρούνται και συμπληρώνονται οι *Περιοχές Προτεραιότητας* και *Αποκλεισμού* του ισχύοντος ΕΧΠ, ενώ εισάγονται ειδικότερα κριτήρια για τη χωροθέτηση σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας και σε περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας και για τη διατήρηση ελάχιστων αποστάσεων από γειτνιάζουσες χρήσεις, δραστηριότητες και δίκτυα υποδομής.
- Για τη **γεωθερμία** ορίζονται Περιοχές Προτεραιότητας τα γεωθερμικά πεδία εθνικού και τοπικού ενδιαφέροντος, προβλέπονται Περιοχές Επιτάχυνσης, αναθεωρούνται και συμπληρώνονται οι Περιοχές Αποκλεισμού, ενώ διατηρούνται οι ρυθμίσεις του ισχύοντος ΕΧΠ-ΑΠΕ για τις περιπτώσεις που η ύπαρξη γεωθερμικού δυναμικού έχει ήδη εξακριβωθεί. Εισάγονται τέλος ειδικοί περιορισμοί χωροθέτησης σε σχέση με κτίρια, υποδομές, λατομικούς/μεταλλευτικούς χώρους, υδρομαστεύσεις, ταμιευτήρες και χώρους διάθεσης αποβλήτων.
- Για τις **εγκαταστάσεις αποθήκευσης της ηλεκτρικής ενέργειας** (και ειδικότερα ηλεκτροχημικής αποθήκευσης) ορίζονται *περιοχές αποκλεισμού* και προτείνονται κανόνες και κριτήρια χωροθέτησης που αφορούν τόσο στην ενσωμάτωση της αποθήκευσης σε εγκαταστάσεις παραγωγής ΑΠΕ (ως εσωτερικό στοιχείο τους) και την συν-εγκατάσταση σταθμών ΑΠΕ και αποθήκευσης όσο και στην αυτοδύναμη εγκατάσταση μεμονωμένων σταθμών αποθήκευσης. Επίσης καθορίζονται ελάχιστες αποστάσεις από τις γειτνιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής.
- Αναφορικά με τη **χωροθέτηση ΑΠΕ στον θαλάσσιο χώρο** προωθούνται κυρίως τα Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα (ΥΑΠ) και οι Θαλάσσιοι Πλωτοί Φωτοβολταϊκοί Σταθμοί. Για τις αιολικές εγκαταστάσεις στον θαλάσσιο χώρο, προτείνονται ειδικές κατευθύνσεις και ρυθμίσεις που αφορούν τον καθορισμό περιοχών αποκλεισμού, ενώ εισάγοντα ειδικά κριτήρια χωροθέτησης και περιοχές αποκλεισμού θαλάσσιων πλωτών φωτοβολταϊκών σταθμών. Για την εγκατάσταση ΑΠΕ στον θαλάσσιο χώρο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η επαρκής διασύνδεση και η μεταφορά της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας είτε με το σύστημα της ηπειρωτικής χώρας είτε με το δίκτυο των μη διασυνδεδεμένων νησιών.

Συνολικά, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ:

- i. Επικαιροποιεί και διευρύνει τις περιοχές αποκλεισμού και τις εναρμονίζει με το νεότερο θεσμικό πλαίσιο προστασίας της φύσης, ιδίως με τις ρυθμίσεις για τις προστατευόμενες περιοχές, τις ζώνες προστασίας, τις ΕΠΜ και το δίκτυο Natura 2000.
- ii. Εισάγει ή ενισχύει την έννοια της φέρουσας ικανότητας και της σωρευτικής αξιολόγησης, ιδίως για τις αιολικές και φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις, με θέσπιση ποσοτικών ορίων κάλυψης, έλεγχο της υπολειπόμενης δυνατότητας εγκατάστασης και ειδικότερα κριτήρια ένταξης στο τοπίο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην οπτική

όχληση, στην εγγύτητα με σημεία ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, στην προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος και στη συνεκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων από υφιστάμενα και σχεδιαζόμενα έργα.

- iii. Ενσωματώνει νέες τεχνολογικές κατηγορίες και νέα είδη έργων που δεν καλύπτονταν επαρκώς από το παλαιό Πλαίσιο, όπως συστήματα αποθήκευσης ενέργειας, αγροφωτοβολταϊκά, πλωτά φωτοβολταϊκά, θαλάσσια πλωτά φωτοβολταϊκά και υπεράκτια αιολικά. Το νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο καλύπτει το σύνολο των βασικών τεχνολογιών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και αποθήκευσης ενέργειας.
- iv. Εισάγει την έννοια των *Περιοχών Καταλληλότητας* και *Περιοχών Επιτάχυνσης*, με στόχο την κατεύθυνση της ανάπτυξης των ΑΠΕ σε ζώνες που κρίνονται καταρχήν πρόσφορες από χωρική, τεχνική και περιβαλλοντική άποψη.
- v. Συσχετίζει τις ΑΠΕ με άλλες χωρικές πολιτικές, ιδίως με τον τουρισμό, τις υδατοκαλλιέργειες, τη βιομηχανία και τον πολεοδομικό σχεδιασμό. Για παράδειγμα, οι Δημοτικές Ενότητες υψηλής τουριστικής ανάπτυξης αντιμετωπίζονται πλέον ως κρίσιμες περιοχές ως προς τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων.
- vi. Εισάγει σαφέστερη σύνδεση με τον υποκείμενο χωρικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, καθώς και με τα λοιπά Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια, ιδίως του Τουρισμού, επιδιώκοντας τη μείωση των συγκρούσεων μεταξύ ΑΠΕ, προστασίας περιβάλλοντος, τουριστικής ανάπτυξης, γεωργικής γης και λοιπών παραγωγικών δραστηριοτήτων

Επομένως, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ επιχειρεί να αποτελέσει ένα πιο συνεκτικό και δεσμευτικό εργαλείο χωρικής οργάνωσης των ΑΠΕ, με στόχο αφενός την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης και αφετέρου την πρόληψη συγκρούσεων με το φυσικό περιβάλλον, το τοπίο, την πολιτιστική κληρονομιά, τον τουρισμό, τη γεωργική γη και τις λοιπές χρήσεις γης.

IV. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

Στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ εξετάστηκαν τέσσερα εναλλακτικά σενάρια για το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ. Το πρώτο αφορά τη μηδενική λύση, δηλαδή τη διατήρηση του ισχύοντος Πλαισίου του 2008 χωρίς αναθεώρηση. Το δεύτερο σενάριο εξέτασε τη μερική επικαιροποίηση του ισχύοντος Πλαισίου, κυρίως ως προς την εναρμόνιση των περιοχών αποκλεισμού οικολογικού ενδιαφέροντος με το νεότερο θεσμικό πλαίσιο, και το τρίτο μια επιτελική επικαιροποίηση, με περιορισμό του ΕΧΠ-ΑΠΕ σε γενικές κατευθυντήριες γραμμές και μετακύλιση του ειδικότερου σχεδιασμού σε κατώτερα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού. Η τέταρτη εναλλακτική εξέτασε την ουσιαστική επικαιροποίηση του ισχύοντος Πλαισίου στο πλαίσιο των αρχών της βιωσιμότητας, συνδυάζοντας τις προτεραιότητες της ενεργειακής και κλιματικής πολιτικής με τις κοινωνικές, παραγωγικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους.

Κατόπιν συγκριτικής αξιολόγησης, ως προτεινόμενο Σχέδιο προκρίθηκε η τέταρτη εναλλακτική δυνατότητα, καθώς εκτιμήθηκε ότι ανταποκρίνεται πληρέστερα στις σύγχρονες απαιτήσεις της ενεργειακής μετάβασης, ενσωματώνει τις νεότερες τεχνολογικές εξελίξεις και την εμπειρία από την εφαρμογή του ισχύοντος Πλαισίου, ενώ παράλληλα λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις της χωροταξικής και περιβαλλοντικής πολιτικής. Σύμφωνα με

τη ΣΜΠΕ, η λύση αυτή εμφανίζει τις συγκριτικά λιγότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις και δύναται να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη των ΑΠΕ.

V. ΔΕΟΥΣΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ διενεργήθηκε Δέουσα Εκτίμηση Επιπτώσεων, με σκοπό την αξιολόγηση της συμβατότητας του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ με τις απαιτήσεις του άρθρου 6 παρ. 3 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, σύμφωνα με τη μεθοδολογική καθοδήγηση της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2021/C 437/01 για την εκτίμηση σχεδίων και έργων σε σχέση με τις προστατευόμενες περιοχές Natura 2000.

Στο πλαίσιο της Δέουσας Εκτίμησης υλοποιήθηκαν τα δύο πρώτα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης. Ειδικότερα, κατά το Στάδιο 1 πραγματοποιήθηκε ο προκαταρκτικός έλεγχος, από τον οποίο προέκυψε ότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο σημαντικών επιπτώσεων του ΕΧΠ-ΑΠΕ σε τόπους του Δικτύου Natura 2000. Για τον λόγο αυτό, η αξιολόγηση προχώρησε στο Στάδιο 2, δηλαδή στην πλήρη Δέουσα Εκτίμηση των επιπτώσεων του Σχεδίου στην ακεραιότητα των τόπων, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησης και των αναγκαίων μέτρων μετριασμού. Αντιθέτως, δεν ενεργοποιήθηκε το Στάδιο 3 της διαδικασίας, καθώς με τη λήψη κατάλληλων μέτρων δεν αναμένεται να επηρεάσει την ακεραιότητα των τόπων του Δικτύου Natura 2000 ούτε να απειλήσει τους θεσμοθετημένους στόχους διατήρησης των ειδών και τύπων οικοτόπων.

Ως μέτρα μετριασμού η Δέουσα Εκτίμηση λαμβάνει υπόψη αφενός τους ίδιους τους χωρικούς περιορισμούς και κανόνες του ΕΧΠ-ΑΠΕ και αφετέρου πρόσθετες κατευθύνσεις για την αποφυγή, πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων στους τόπους Natura 2000. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην υποχρέωση εκπόνησης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση των επιμέρους έργων, στην εξέταση των σωρευτικών επιπτώσεων, στην παρακολούθηση των επιπτώσεων και στην εφαρμογή κατάλληλων δεικτών, ιδίως ως προς την κατάληψη γης, τον κατακερματισμό και την ανάπτυξη συνοδών υποδομών.

Η ίδια η μελέτη επισημαίνει ότι, λόγω του στρατηγικού χαρακτήρα του ΕΧΠ-ΑΠΕ και της εφαρμογής του στο σύνολο της χώρας, δεν είναι δυνατή η πλήρης εξειδίκευση των μέτρων σε επίπεδο κάθε προστατευόμενης περιοχής. Για τον λόγο αυτό, η Δέουσα Εκτίμηση προτείνει κυρίως οριζόντια μέτρα και καλές πρακτικές, ενώ η τελική αξιολόγηση της συμβατότητας κάθε συγκεκριμένου έργου με τους στόχους διατήρησης των τόπων Natura 2000 μεταφέρεται στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

VI. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

VI.1 Παρατηρήσεις επί της ΣΜΠΕ

VI.1.1. Ανάγκη ειδικής τεκμηρίωσης της χωροταξικής αντιμετώπισης της Κρήτης ως ηπειρωτικής περιοχής και συνεκτίμησης της βιογεωγραφικής της ιδιαιτερότητας στη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων

Αναφορικά με τη χωροθέτηση των αιολικών εγκαταστάσεων, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ εντάσσει την Κρήτη στην ίδια κατηγορία εθνικού χώρου με την ηπειρωτική χώρα. Η επιλογή αυτή φαίνεται να στηρίζεται κυρίως σε χωροταξικά και ενεργειακά κριτήρια, όπως το μέγεθος του νησιού, το διαθέσιμο αιολικό δυναμικό και η διασύνδεσης, πλην όμως δεν τεκμηριώνεται επαρκώς από οικολογική και βιογεωγραφική άποψη.

Η Κρήτη, παρά το μέγεθός της και τη λειτουργική της διαφοροποίηση από τα μικρότερα νησιά, εξακολουθεί να αποτελεί νησιωτικό οικοσύστημα με υψηλή βιοποικιλότητα, σημαντικό ενδημισμό, έντονο ανάγλυφο, εκτεταμένα ορεινά και φαραγγικά συστήματα, καθώς και προστατευόμενους τόπους που έχουν διαμορφωθεί υπό συνθήκες γεωγραφικής απομόνωσης και οικολογικής εξειδίκευσης. Τα χαρακτηριστικά αυτά τη διαφοροποιούν ουσιαστικά από την ηπειρωτική χώρα και καθιστούν τα οικοσυστήματά της ιδιαίτερα ευαίσθητα σε παρεμβάσεις που συνεπάγονται κατάληψη γης, διάνοιξη νέας οδοποιίας, κατακερματισμό ενδιαιτημάτων, οπτική όχληση και σωρευτική πίεση στην ορνιθοπανίδα.

Ιδίως ως προς τις αιολικές εγκαταστάσεις, η εξομοίωση της Κρήτης με την ηπειρωτική χώρα δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη ότι αρκετά είδη και οικολογικές κοινότητες του νησιού παρουσιάζουν στενές χωρικές εξαρτήσεις, εξειδικευμένες οικολογικές απαιτήσεις και περιορισμένη δυνατότητα μετακίνησης ή αναπλήρωσης πληθυσμών από γειτονικές περιοχές. Επιπλέον, η ορνιθοπανίδα της Κρήτης συνδέεται άμεσα με ορεινούς όγκους, φαράγγια, παράκτιες ζώνες και μεταναστευτικές διαδρομές, οι οποίες ενδέχεται να επηρεαστούν δυσανάλογα από τη συγκέντρωση αιολικών εγκαταστάσεων και των συνοδών τους έργων.

Υπό το πρίσμα αυτό, η Κρήτη θα ήταν σκόπιμο να αντιμετωπίζεται ως ειδική χωρική και οικολογική ενότητα για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων και όχι να υπάγεται άνευ πρόσθετης τεκμηρίωσης στους κανόνες της ηπειρωτικής χώρας. Η ειδική αυτή αντιμετώπιση θα μπορούσε να περιλαμβάνει αυστηρότερα ή ειδικότερα κριτήρια φέρουσας ικανότητας, αξιολόγηση σωρευτικών επιπτώσεων ανά ορεινό όγκο και ανά προστατευόμενο τόπο, πρόσθετες ζώνες αποφυγής για περιοχές υψηλής ορνιθολογικής αξίας, καθώς και ενισχυμένο έλεγχο των συνοδών έργων οδοποιίας και διασύνδεσης.

Για τους λόγους αυτούς, ζητάμε να επανεξετασθεί η ένταξη της Κρήτης στην ίδια κατηγορία με την ηπειρωτική χώρα ως προς τις αιολικές εγκαταστάσεις ή, εναλλακτικά, να προβλεφθούν ειδικές κατευθύνσεις και πρόσθετες ασφαλιστικές δικλείδες για τη χωροθέτηση αιολικών έργων στο νησί. Οι κατευθύνσεις αυτές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη νησιωτικότητα, τη βιογεωγραφική ιδιαιτερότητα, τον υψηλό ενδημισμό, την οικολογική συνδεσιμότητα, την ορνιθοπανίδα, το έντονο ανάγλυφο και την αυξημένη ευαισθησία των προστατευόμενων και μη περιοχών του νησιού.

VI.1.2. Ανάγκη επιστημονικής αναθεώρησης της έννοιας της φέρουσας ικανότητας στο νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ

Η έννοια της φέρουσας ικανότητας χρησιμοποιείται στο Σχέδιο, αλλά δεν έχει ενιαία επιστημονική σημασία. Αντιθέτως, ορίζεται διαφορετικά για κάθε τεχνολογία και, στις περισσότερες περιπτώσεις, μεταφράζεται σε ποσοτικά όρια χωροθέτησης, χωρίς να αποτελεί ολοκληρωμένη εκτίμηση της οικολογικής ή τοπιακής αντοχής μιας περιοχής:

α) Για τα αιολικά, το Σχέδιο ορίζει τη φέρουσα ικανότητα ως μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδάφους από ανεμογεννήτριες σε μια χωρική ενότητα. Στον νησιωτικό χώρο (και συνεπώς όπου εφαρμόζεται η σχετική ρύθμιση) τίθεται όριο 4% της έκτασης ανά Δημοτική Ενότητα (διοικητική μονάδα αναφοράς). Όμως, το κριτήριο αυτό δεν λαμβάνει υπόψη τη βιοποικιλότητα, τον κατακερματισμό οικοτόπων, το τοπίο, τη σωρευτική οπτική

επιβάρυνση, τα συνοδά έργα, ούτε το αν η ίδια Δημοτική Ενότητα περιλαμβάνει έναν ενιαίο ορεινό όγκο υψηλής οικολογικής αξίας.

β) Για τα φωτοβολταϊκά η φέρουσα ικανότητα δεν συνδέεται με οικολογικά χαρακτηριστικά, αλλά με ένα ανώτατο ποσοστό εδαφικής κάλυψης ανά Περιφερειακή Ενότητα, το οποίο ορίζεται σε 1,5% της συνολικής έκτασης της Π.Ε. Στο ποσοστό αυτό συνυπολογίζονται και έργα που διαθέτουν Βεβαίωση Παραγωγού ή έχουν υποβάλει αίτημα σύνδεσης. Και εδώ απουσιάζει αξιολόγηση της πραγματικής φέρουσας ικανότητας του τοπίου ή των οικοσυστημάτων.

γ) Μόνο στα ΜΥΗΕ η έννοια της φέρουσας ικανότητας αποκτά ουσιαστικότερο περιβαλλοντικό περιεχόμενο. Το Σχέδιο διακρίνει:

- Γραμμική φέρουσα ικανότητα, δηλαδή τη μέγιστη πυκνότητα εγκατάστασης ΜΥΗΕ στο ίδιο υδατόρεμα, ώστε να εξασφαλίζεται η συνύπαρξη με ύδρευση, άρδευση, αναψυχή και τις λειτουργίες του οικοσυστήματος.
- Εκτατική φέρουσα ικανότητα, δηλαδή τη δυνατότητα χωροθέτησης έργων σε επίπεδο λεκάνης απορροής, με βάση τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής και με στόχο τη μη υποβάθμιση της οικολογικής κατάστασης των υδάτων.

Επομένως, η σημαντικότερη αδυναμία είναι ότι το Σχέδιο χρησιμοποιεί τον ίδιο όρο («φέρουσα ικανότητα») για εντελώς διαφορετικές έννοιες. Για τα αιολικά και τα φωτοβολταϊκά, η «φέρουσα ικανότητα» είναι ουσιαστικά ένα χωρομετρικό όριο κάλυψης.

Για τα ΜΥΗΕ, είναι μια οικολογική έννοια, συνδεδεμένη με τη λειτουργία του υδάτινου οικοσυστήματος. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει ενιαία μεθοδολογία εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας για όλες τις μορφές ΑΠΕ.

Επομένως, η Διεύθυνση θεωρεί ότι η έννοια της φέρουσας ικανότητας, όπως χρησιμοποιείται στο νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ, ταυτίζεται στις περισσότερες περιπτώσεις με απλά ποσοτικά όρια χωροθέτησης (ποσοστό κάλυψης γης ή μέγιστη πυκνότητα εγκατάστασης), χωρίς να αντανakλά τη σύνθετη οικολογική, τοπιακή και λειτουργική αντοχή των φυσικών και ανθρωπογενών συστημάτων. Η πραγματική φέρουσα ικανότητα μιας περιοχής δεν μπορεί να αποτυπώνεται αποκλειστικά μέσω διοικητικών μονάδων (Δημοτική ή Περιφερειακή Ενότητα), αλλά πρέπει να προκύπτει από τη συνεκτίμηση των οικολογικών χαρακτηριστικών, της βιοποικιλότητας, της μορφολογίας του τοπίου, των σωρευτικών επιπτώσεων, της υφιστάμενης συγκέντρωσης έργων, των συνοδών υποδομών και των στόχων διατήρησης των προστατευόμενων περιοχών. Ιδίως για την Περιφέρεια Κρήτης, η αξιολόγηση της φέρουσας ικανότητας θα πρέπει να πραγματοποιείται σε επίπεδο λειτουργικών γεωγραφικών ενοτήτων, όπως οι κύριοι ορεινοί όγκοι, η γη υψηλής παραγωγικότητας και οι λεκάνες απορροής, και όχι αποκλειστικά βάσει διοικητικών ορίων.

VI.1.3. Ανάγκη εξορθολογισμού και περιοριστικής εφαρμογής των μεταβατικών διατάξεων

Οι μεταβατικές διατάξεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ κινούνται προς την κατεύθυνση της διασφάλισης της συνέχειας των επενδύσεων, της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των φορέων έργων. Η προσέγγιση αυτή είναι κατ' αρχήν κατανοητή για έργα που έχουν ήδη κατασκευασθεί, λειτουργούν νομίμως ή έχουν ολοκληρώσει ουσιαστικά στάδια της αδειοδοτικής και περιβαλλοντικής διαδικασίας, δεδομένου ότι στις περιπτώσεις αυτές έχει ήδη διαμορφωθεί προχωρημένη πραγματική, διοικητική και οικονομική κατάσταση.

Ωστόσο, οι μεταβατικές διατάξεις δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται κατά τρόπο γενικευμένο, ώστε να οδηγούν σε πλήρη και απεριόριστη εξαίρεση μη ώριμων ή μη υλοποιημένων έργων από τις κατευθύνσεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ. Η ασφάλεια δικαίου και η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης αποτελούν σημαντικές παραμέτρους, δεν μπορούν όμως να αποδυναμώνουν την κανονιστική αποτελεσματικότητα του νέου Πλαισίου, ιδίως όταν αυτό εισάγει επικαιροποιημένα χωροταξικά, οικολογικά και περιβαλλοντικά κριτήρια για την προστασία του φυσικού κεφαλαίου, των προστατευόμενων περιοχών, των ειδών, των οικοτόπων και του τοπίου.

Κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας, η διατήρηση της υπαγωγής στο προϊσχύον χωροταξικό καθεστώς μπορεί να γίνει αποδεκτή ιδίως για τις ακόλουθες κατηγορίες έργων:

α) νομίμως λειτουργούσες εγκαταστάσεις κατά την έναρξη ισχύος του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, οι οποίες δύνανται να διατηρούνται μέχρι τη λήξη της άδειας λειτουργίας τους ή την ανανέωσή της,

β) έργα για τα οποία έχει εκδοθεί άδεια εγκατάστασης πριν από την έναρξη ισχύος του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, τα οποία δύνανται να υλοποιηθούν σύμφωνα με τους όρους της εκδοθείσας άδειας εγκατάστασης και εντός του χρόνου ισχύος αυτής,

γ) έργα για τα οποία έχει εκδοθεί Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων πριν από την έναρξη ισχύος του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, τα οποία δύνανται να κατασκευασθούν και να λάβουν τις απαιτούμενες άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας εντός του χρόνου ισχύος της ΑΕΠΟ,

δ) έργα για τα οποία έχει εκδοθεί απόφαση υπαγωγής σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις πριν από την έναρξη ισχύος του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, τα οποία δύνανται να κατασκευασθούν και να λάβουν τις απαιτούμενες άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής υπαγωγής,

ε) έργα για τα οποία έχει υποβληθεί φάκελος ΜΠΕ στις αρμόδιες υπηρεσίες και έχει ολοκληρωθεί ο έλεγχος τυπικής πληρότητας έως την κρίσιμη ημερομηνία που ορίζεται στο Πλαίσιο, ήτοι έως 20 Μαΐου 2026, τα οποία δύνανται να συνεχίσουν να αξιολογούνται κατά την οικεία διαδικασία αξιολόγησης της ΜΠΕ και έκδοσης ΑΕΠΟ σύμφωνα με το προϊσχύον καθεστώς,

στ) έργα για τα οποία έχει εκδοθεί βεβαίωση απαλλαγής από περιβαλλοντική αδειοδότηση πριν από την έναρξη ισχύος του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, τα οποία δύνανται να εκτελεσθούν και να λειτουργήσουν σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν κατά τον χρόνο έκδοσης της σχετικής βεβαίωσης.

Η ανωτέρω μεταβατική προστασία δικαιολογείται για λόγους ασφάλειας δικαίου, δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και προχωρημένης αδειοδοτικής ωριμότητας. Ωστόσο, ακόμη και στις περιπτώσεις αυτές, η εφαρμογή του προϊσχύοντος καθεστώτος δεν θα πρέπει να λειτουργεί ως διαρκής και απεριόριστη εξαίρεση από τις ρυθμίσεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ.

Για τον λόγο αυτό, κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση, ανανέωση, επέκταση, αύξηση ισχύος ή ουσιώδης μεταβολή έργου που υπάγεται σε μεταβατικό καθεστώς θα πρέπει να εξετάζεται με βάση τις προβλέψεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, εφόσον η μεταβολή επηρεάζει τη χωροθέτηση, την έκταση, την ένταση ή τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου.

Ως ουσιώδεις μεταβολές θα πρέπει να θεωρούνται ιδίως η αλλαγή θέσης ή πολυγώνου εγκατάστασης, η επέκταση του γηπέδου, η αύξηση της καταλαμβανόμενης έκτασης από

την υποδομή του έργου, η αύξηση ισχύος, η αύξηση του αριθμού ανεμογεννητριών ή φωτοβολταϊκών πεδίων, η μεταβολή βασικών τεχνικών χαρακτηριστικών, η εγκατάσταση νέων ή διαφοροποιημένων συνοδών έργων οδοποιίας, δικτύων διασύνδεσης, υποσταθμών ή έργων αποθήκευσης, καθώς και κάθε μεταβολή που φέρνει το έργο πλησιέστερα σε προστατευόμενη περιοχή, περιοχή αποκλεισμού, περιοχή υψηλής οικολογικής ευαισθησίας ή περιοχή αυξημένης ορνιθολογικής, τοπιολογικής ή βιοποικιλιακής αξίας.

Αντιστοίχως, οι τροποποιήσεις ή ανανεώσεις ΑΕΠΟ και ΠΠΔ θα πρέπει να αξιολογούνται κατά περίπτωση ως προς τη συμβατότητά τους με το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ. Όταν η τροποποίηση ή ανανέωση αφορά ουσιώδη μεταβολή του έργου, νέα χωρική επέμβαση, αύξηση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης ή διαφοροποίηση των συνοδών υποδομών, θα πρέπει να εφαρμόζονται οι κατευθύνσεις του νέου Πλαισίου. Αντίθετα, μόνο οι μη ουσιώδεις ή αμιγώς τεχνικού χαρακτήρα τροποποιήσεις, οι οποίες δεν μεταβάλλουν τη χωροθέτηση και δεν επιφέρουν πρόσθετες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, θα μπορούσαν να εξετάζονται υπό το προϋσχόν καθεστώς.

Σε περίπτωση που, για έργο το οποίο είχε αρχικώς λάβει βεβαίωση απαλλαγής ή υπαγωγής σε ΠΠΔ, προκύψει ανάγκη έκδοσης ΑΕΠΟ ή νέας υπαγωγής σε ΠΠΔ λόγω μεταβολής, επέκτασης, αλλαγής χαρακτηριστικών ή νεότερων δεδομένων, η σχετική διαδικασία θα πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις και τις κατευθύνσεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ.

Τέλος, άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, Βεβαιώσεις Παραγωγού, Βεβαιώσεις Ειδικών Έργων και άδειες αποθήκευσης που έχουν εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, αλλά δεν εμπίπτουν σε καμία από τις ανωτέρω κατηγορίες προχωρημένης αδειοδοτικής ή περιβαλλοντικής ωριμότητας, θα πρέπει να επανελέγχονται ως προς τη συμβατότητά τους με τις διατάξεις του νέου Πλαισίου. Η κατοχή τέτοιων πράξεων δεν θα πρέπει να ισοδυναμεί με περιβαλλοντική αδειοδότηση ούτε να τεκμηριώνει από μόνη της την περιβαλλοντική συμβατότητα του έργου.

Η προσέγγιση που προτείνουμε επιτυγχάνει, κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας, εύλογη στάθμιση μεταξύ της ασφάλειας δικαίου και της ανάγκης προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Παράλληλα, διασφαλίζει ότι το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ θα λειτουργεί ως ουσιαστικό εργαλείο επικαιροποιημένης χωροθέτησης, ιδίως για έργα που δεν έχουν ακόμη κατασκευασθεί, δεν έχουν περιβαλλοντικά κριθεί ή δεν έχουν αποκτήσει ουσιαστική αδειοδοτική ωριμότητα.

VI.1.4. Ανάγκη καθορισμού ενιαίας και δεσμευτικής μεθοδολογίας υπολογισμού της οικολογικής παροχής για τα ΜΥΗΕ

Η ΣΜΠΕ προβλέπει ότι κατά τη χωροθέτηση Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων πρέπει να εξασφαλίζεται ελάχιστη οικολογική παροχή καθ' όλο το μήκος του τμήματος της φυσικής κοίτης του υδατορεύματος από το οποίο εκτρέπεται το νερό, δηλαδή από το σημείο υδροληψίας έως το σημείο επαναφοράς του στη φυσική κοίτη. Περαιτέρω, αναφέρει ότι ο υπολογισμός της ελάχιστης οικολογικής παροχής θα γίνεται με τη μέθοδο που προβλέπεται στα οικεία Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, ενώ, σε περίπτωση ύπαρξης ιχθυοπανίδας, θα πρέπει να διασφαλίζονται επιπροσθέτως οι σχετικοί όροι της ΥΑ οικ. 196978/2011 (ΦΕΚ 518/Β/5-4-2011) «*Συμπλήρωση και εξειδίκευση τεχνικών και λοιπών λεπτομερειών και κριτηρίων χωροθέτησης Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων (ΜΥΗΕ) που προβλέπονται στο*

Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ) σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 9 του Ν. 3851/2010».

Η παραπομπή στα οικεία ΣΔΛΑΠ αποτελεί ορθή και αναγκαία βάση, καθώς τα Σχέδια Διαχείρισης εξειδικεύουν, σε επίπεδο Υδατικού Διαμερίσματος και λεκάνης απορροής, την κατάσταση των υδατικών σωμάτων, τις υφιστάμενες πιέσεις, τους περιβαλλοντικούς στόχους και τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας. Ωστόσο, κρίνεται σκόπιμο το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ να προβλέπει ενιαία και δεσμευτική μεθοδολογία υπολογισμού της οικολογικής παροχής για τα ΜΥΗΕ ή, τουλάχιστον, ενιαίες ελάχιστες τεχνικές και οικολογικές προδιαγραφές εφαρμογής της μεθοδολογίας αυτής σε επίπεδο έργου, χωρίς να αναιρείται η εφαρμογή των προβλέψεων των οικείων ΣΔΛΑΠ.

Η ανάγκη αυτή ανακύπτει προκειμένου να διασφαλίζεται ότι ο υπολογισμός της οικολογικής παροχής θα γίνεται με συγκρίσιμο και επιστημονικά τεκμηριωμένο τρόπο, ανεξαρτήτως του φορέα του έργου, του μελετητή ή της αρμόδιας υπηρεσίας αξιολόγησης. Η ύπαρξη ενιαίων κανόνων εφαρμογής θα μπορούσε να περιορίσει τον κίνδυνο διαφοροποιημένων ή μη επαρκώς τεκμηριωμένων προσεγγίσεων από έργο σε έργο, ιδίως όταν πρόκειται για υδατορεύματα μικρής παροχής, εποχικής ροής ή αυξημένης οικολογικής ευαισθησίας.

Η ενιαία αυτή μεθοδολογία ή οι ελάχιστες προδιαγραφές εφαρμογής θα πρέπει να περιλαμβάνουν, πέραν των υδρολογικών δεδομένων, σαφείς οικολογικούς δείκτες και κριτήρια, όπως η οικολογική κατάσταση ή το οικολογικό δυναμικό του υδατικού σώματος, η φυσική εποχικότητα της ροής, η ύπαρξη και κατάσταση της ιχθυοπανίδας, τα υδρόβια και παρόχθια ενδιαιτήματα, η συνδεσιμότητα του ποτάμιου συστήματος, οι σωρευτικές υδροληψίες και λοιπές χρήσεις νερού στη λεκάνη απορροής, η υδρομορφολογική αλλοίωση, καθώς και η ευαισθησία του υδατορεύματος σε συνθήκες λειψυδρίας και κλιματικής μεταβολής.

Ειδικά σε υδατορεύματα εντός ή πλησίον περιοχών Natura 2000 ή σε υδατορεύματα που υποστηρίζουν προστατευόμενα είδη και τύπους οικοτόπων, η μεθοδολογία υπολογισμού της οικολογικής παροχής θα πρέπει να συνδέεται ρητά με τους στόχους διατήρησης, τις προβλέψεις των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, όπου υπάρχουν, και την ανάγκη αποφυγής υποβάθμισης της οικολογικής κατάστασης των υδατικών σωμάτων. Στις περιπτώσεις αυτές, η οικολογική παροχή δεν θα πρέπει να προσδιορίζεται αποκλειστικά με βάση ελάχιστα υδρολογικά μεγέθη, αλλά να λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές οικολογικές ανάγκες του συγκεκριμένου υδατορεύματος και των ειδών ή τύπων οικοτόπων που εξαρτώνται από αυτό.

Περαιτέρω, η τήρηση της οικολογικής παροχής θα πρέπει να ελέγχεται με αξιόπιστα συστήματα παρακολούθησης της παροχής κατόπιν της υδροληψίας, με υποχρέωση καταγραφής και διάθεσης των σχετικών δεδομένων στις αρμόδιες αρχές. Η μη τήρηση της καθορισμένης οικολογικής παροχής θα πρέπει να συνεπάγεται την άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων και, εφόσον απαιτείται, τον περιορισμό ή την προσωρινή διακοπή της λειτουργίας του έργου, ώστε να διασφαλίζεται στην πράξη η προστασία των υδατικών οικοσυστημάτων.

VI.1.5. Θέσπιση πρόσθετου κριτηρίου αποκλεισμού λόγω απότομων κλίσεων και έντονου αναγλύφου για τη χωροθέτηση αιολικών και χερσαίων φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων

Το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ προβλέπει τον αποκλεισμό της χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων σε περιοχές με υψόμετρο μεγαλύτερο των 1.200 μ. Η πρόβλεψη αυτή κινείται σε θετική κατεύθυνση, στο μέτρο που αναγνωρίζει την αυξημένη ευαισθησία των ορεινών οικοσυστημάτων και την ανάγκη περιορισμού παρεμβάσεων σε περιοχές μεγάλης υψομετρικής και τοπιακής αξίας.

Ωστόσο, πέραν του υψομετρικού κριτηρίου και των λοιπών προβλεπόμενων περιοχών αποκλεισμού, κρίνεται σκόπιμο να προστεθεί ειδικό κριτήριο κλίσεων και αναγλύφου, τόσο για τις αιολικές όσο και για τις χερσαίες φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις επί εδάφους. Η ανάγκη αυτή ανακύπτει ιδίως σε περιπτώσεις όπου το γήπεδο εγκατάστασης του έργου ή η όδευση των συνοδών έργων, και κυρίως της οδοποιίας πρόσβασης, εντοπίζεται σε περιοχές με απότομες/πολύ απότομες και εξαιρετικά έντονες κλίσεις, έντονη μορφολογία, βραχώδεις εξάρσεις ή δυσχερή φυσική προσβασιμότητα.

Στις περιπτώσεις αυτές, η περιβαλλοντική και τοπιακή επιβάρυνση δεν συνδέεται μόνο με την κύρια εγκατάσταση του έργου, αλλά και με τις παρεμβάσεις που απαιτούνται για την πρόσβαση, τη μεταφορά εξοπλισμού, τη θεμελίωση, τη διαμόρφωση πλατωμάτων, την εγκατάσταση υποδομών και τη διασύνδεση. Ιδίως η διάνοιξη νέας οδοποιίας ή η σημαντική διαπλάτυνση υφιστάμενων δρόμων σε περιοχές απότομων/πολύ απότομων κλίσεων μπορεί να συνεπάγεται εκτεταμένες εκσκαφές, επιχώσεις, εκβραχισμούς, επεμβάσεις σε πρηνή, αυξημένο κίνδυνο διάβρωσης, μεταβολές στη φυσική απορροή και σημαντική αλλοίωση της φυσικής μορφολογίας και του τοπίου.

Αντίστοιχα, για τις χερσαίες φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις επί εδάφους, ιδίως όταν πρόκειται για έργα μεγάλης έκτασης, η εγκατάσταση σε περιοχές με έντονες κλίσεις μπορεί να απαιτήσει εκτεταμένες διαμορφώσεις του φυσικού εδάφους, δημιουργία αναβαθμών, επιχώσεις, εκσκαφές, έργα αντιστήριξης, εσωτερική οδοποιία και έργα αποστράγγισης, με συνέπεια την αλλοίωση της φυσικής μορφολογίας, της φυσικής απορροής και της τοπιακής φυσιογνωμίας της περιοχής.

Για τον λόγο αυτό, ζητάμε να συμπληρωθεί το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ με πρόσθετο κριτήριο αποκλεισμού, το οποίο θα αφορά ανώτατο όριο κλίσεων, πέραν του οποίου η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων, χερσαίων φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων επί εδάφους και των αναγκαίων συνοδών τους έργων θα αποκλείεται ή θα θεωρείται καταρχήν μη αποδεκτή. Ενδεικτικά, θα μπορούσε να εξετασθεί η θέσπιση αποκλεισμού για περιοχές ή κρίσιμα τμήματα έργων με κλίσεις άνω του 70%, οι οποίες αντιστοιχούν σε απότομες και πολύ απότομες κλίσεις, ιδίως όταν η υλοποίηση του έργου προϋποθέτει νέα οδοποιία, σημαντική διαπλάτυνση υφιστάμενης οδοποιίας, εκβραχισμούς ή εκτεταμένες διαμορφώσεις εδάφους.

Επιπροσθέτως, σε περιοχές με εξαιρετικά έντονες κλίσεις, ενδεικτικά της τάξης του 45% έως 70%, θα πρέπει να απαιτείται αυξημένη τεκμηρίωση, με υποβολή ειδικής μελέτης κλίσεων και αναγλύφου. Η μελέτη αυτή θα πρέπει να τεκμηριώνει εάν η εγκατάσταση του έργου και των συνοδών του υποδομών μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς δυσανάλογη αλλοίωση της φυσικής μορφολογίας, της απορροής, της βλάστησης και του τοπίου. Η

ειδική μελέτη κλίσεων και αναγλύφου θα μπορούσε να λειτουργεί κατά τρόπο αντίστοιχο με τη μελέτη ορατότητας, με αντικείμενο όμως την τεκμηρίωση της γεωμορφολογικής και τοπιακής συμβατότητας του έργου. Ειδικότερα, θα πρέπει να αποτυπώνει τις υφιστάμενες κλίσεις, το ανάγλυφο, την απαιτούμενη νέα ή διαπλατυνόμενη οδοποιία, τα έργα διασύνδεσης, τις αναγκαίες εκσκαφές, επιχώσεις και εκβραχισμούς, τα πρανή, τις θέσεις πλατωμάτων, θεμελιώσεων ή βάσεων εγκατάστασης, τα έργα αντιστήριξης και αποστράγγισης, καθώς και τις επιπτώσεις στη φυσική μορφολογία, στη διάβρωση, στη φυσική απορροή και στο τοπίο.

Η προσθήκη του κριτηρίου αυτού δεν αναιρεί το υφιστάμενο πλέγμα περιοχών καταλληλότητας, επιτάχυνσης και αποκλεισμού του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, αλλά το συμπληρώνει, ώστε να αποφεύγεται η χωροθέτηση έργων ΑΠΕ σε περιοχές όπου οι απότομες ή πολύ απότομες κλίσεις και το ιδιαίτερο ανάγλυφο καθιστούν την υλοποίησή τους περιβαλλοντικά και τοπικά δυσανάλογα επιβαρυντική.

VI.1.6. Ενίσχυση της χωροταξικής και αδειοδοτικής προτεραιοποίησης ήδη υποβαθμισμένων και διαταραγμένων περιοχών για έργα ΑΠΕ και αποθήκευσης ενέργειας

Θετικά αξιολογείται η πρόβλεψη του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ για την αξιοποίηση υποβαθμισμένων, ήδη διαταραγμένων ή περιβαλλοντικά επιβαρυνμένων εκτάσεων για την εγκατάσταση έργων ΑΠΕ, όπως εξαντλημένα λατομεία, μεταλλεία, λιγνιτικά πεδία, αποκατεστημένοι ή προς αποκατάσταση ΧΑΔΑ, ρυπασμένα εδάφη και λοιπές εκτάσεις που έχουν ήδη υποστεί σημαντική αλλοίωση του φυσικού τους χαρακτήρα.

Η κατεύθυνση αυτή κινείται σε θετική βάση, καθώς συμβάλλει στην αξιοποίηση χώρων με ήδη μειωμένη φυσικότητα και περιορίζει, κατά το δυνατόν, την ανάγκη κατάληψης νέων φυσικών, ημιφυσικών, γεωργικών ή οικολογικά ευαίσθητων εκτάσεων. Ωστόσο, κρίνεται σκόπιμο να ενισχυθεί περαιτέρω, όχι μόνο ως χωροταξική προτεραιότητα, αλλά και ως **κριτήριο αδειοδοτικής ιεράρχησης**. Ειδικότερα, προτείνεται να προβλεφθεί ότι έργα ΑΠΕ, ιδίως χερσαίοι φωτοβολταϊκοί σταθμοί, καθώς και συναφείς ή αυτοτελείς εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας, οι οποίες χωροθετούνται σε ήδη υποβαθμισμένες, διαταραγμένες ή τεχνητά αλλοιωμένες περιοχές, θα εξετάζονται κατά προτεραιότητα στο πλαίσιο των σχετικών αδειοδοτικών διαδικασιών, εφόσον πληρούνται οι λοιποί περιβαλλοντικοί, πολεοδομικοί, τεχνικοί και χωροταξικοί όροι.

Περαιτέρω, θα μπορούσε να εξετασθεί η πρόβλεψη ειδικών κινήτρων ή πρόσθετης θετικής αξιολόγησης για έργα που επιλέγουν τέτοιες θέσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η χωροθέτηση δεν οδηγεί σε υποβάθμιση της υποχρέωσης περιβαλλοντικής αποκατάστασης, δεν δημιουργεί νέες πιέσεις σε γειτνιάζοντα οικοσυστήματα ή προστατευόμενες περιοχές και δεν συνεπάγεται πρόσθετους κινδύνους λόγω ρυπασμένων εδαφών, ασταθών πρανών, υδρολογικών προβλημάτων ή ασυμβατότητας με τις χρήσεις γης.

Ιδιαίτερα για τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας, προτείνεται να συμπληρωθεί η σχετική κατεύθυνση του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, ώστε οι ήδη υποβαθμισμένες ή τεχνητά αλλοιωμένες εκτάσεις να αναφέρονται ρητά ως επιθυμητές ή κατά προτεραιότητα περιοχές χωροθέτησης, ιδίως για αυτοτελείς σταθμούς αποθήκευσης. Η πρόβλεψη αυτή θα μπορούσε να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς τη χωροθέτηση σε περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων ή χονδρεμπορίου, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι

προβλεπόμενες περιοχές αποκλεισμού, οι αποστάσεις ασφαλείας, οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης και η τεχνική δυνατότητα σύνδεσης με το δίκτυο.

Με τον τρόπο αυτό, η ενεργειακή μετάβαση μπορεί να συνδυαστεί με την επανάχρηση ήδη επιβαρυνμένων χώρων, τη μείωση της πίεσης σε φυσικές και γεωργικές εκτάσεις και τον περιορισμό των επεμβάσεων σε περιοχές υψηλής οικολογικής, παραγωγικής ή τοπιακής αξίας. Παράλληλα, ενισχύεται η αρχή της κυκλικής χρήσης του χώρου και της ιεράρχησης των παρεμβάσεων κατά τρόπο που μειώνει το συνολικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα της ανάπτυξης έργων ΑΠΕ και αποθήκευσης ενέργειας.

VI.1.7. Προτεραιοποίηση της αναβάθμισης υφιστάμενων εγκαταστάσεων ΑΠΕ έναντι της χωροθέτησης νέων έργων

Η ΣΜΠΕ και το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ εστιάζουν κυρίως στη χωρική οργάνωση και χωροθέτηση νέων έργων ΑΠΕ. **Ωστόσο, κρίνεται σκόπιμο να αναδειχθεί με μεγαλύτερη σαφήνεια και η δυνατότητα κάλυψης μέρους των ενεργειακών αναγκών μέσω της αναβάθμισης, αντικατάστασης, ανανέωσης ή επαναξιοποίησης υφιστάμενων εγκαταστάσεων ΑΠΕ.** Η κατεύθυνση αυτή είναι σημαντική, καθώς μπορεί να συμβάλει στον περιορισμό της νέας κατάληψης γης, της διάνοιξης νέας οδοποιίας, της επέκτασης δικτύων διασύνδεσης και της πρόσθετης επιβάρυνσης φυσικών, γεωργικών ή οικολογικά ευαίσθητων περιοχών.

Για τον λόγο αυτό, προτείνουμε να εξετάζεται κατά προτεραιότητα η δυνατότητα αναβάθμισης ή αντικατάστασης υφιστάμενων εγκαταστάσεων ΑΠΕ, ιδίως όταν μπορεί να αξιοποιηθεί η ήδη υπάρχουσα χωρική κατάληψη, η υφιστάμενη οδική πρόσβαση, τα υφιστάμενα δίκτυα διασύνδεσης και οι λοιπές συνοδές υποδομές. Η κατεύθυνση αυτή θα μπορούσε να λειτουργήσει όχι μόνο ως χωροταξική προτεραιότητα, αλλά και ως κριτήριο αδειοδοτικής ιεράρχησης, ώστε έργα αναβάθμισης που περιορίζουν την ανάγκη νέων επεμβάσεων να εξετάζονται κατά προτεραιότητα έναντι νέων έργων σε αδιατάρακτες ή λιγότερο επιβαρυνμένες εκτάσεις.

Η αδειοδοτική αυτή προτεραιοποίηση θα πρέπει να αφορά ιδίως περιπτώσεις στις οποίες η αναβάθμιση πραγματοποιείται εντός της υφιστάμενης ή ουσιαστικά ίδιας χωρικής κατάληψης, χωρίς σημαντική επέκταση του γηπέδου εγκατάστασης, χωρίς διάνοιξη νέας οδοποιίας μεγάλης κλίμακας και χωρίς ουσιαστική αύξηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Βέβαια, η προτεινόμενη προτεραιοποίηση της αναβάθμισης υφιστάμενων εγκαταστάσεων δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να οδηγεί σε αυτόματη ή άνευ όρων αποδοχή κάθε έργου ανανέωσης ή αντικατάστασης. Κατά την αξιολόγηση τέτοιων έργων θα πρέπει να εξετάζεται αν η διατήρηση της ίδιας θέσης παραμένει περιβαλλοντικά αποδεκτή, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία λειτουργίας του έργου, τυχόν καταγεγραμμένες επιπτώσεις σε είδη και οικοτόπους, νεότερα δεδομένα για την περιοχή, την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών ή προστατευτέων ειδών, καθώς και τη σωρευτική επιβάρυνση από άλλα έργα ΑΠΕ και συνοδές υποδομές.

Με τον τρόπο αυτό, η αναβάθμιση υφιστάμενων εγκαταστάσεων ΑΠΕ μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο περιορισμού της περαιτέρω χωρικής επέκτασης των ΑΠΕ και ως κριτήριο ορθολογικής αδειοδοτικής ιεράρχησης, χωρίς όμως να

παρακάμπτεται η ανάγκη ουσιαστικής περιβαλλοντικής αξιολόγησης και συμμόρφωσης με το επικαιροποιημένο χωροταξικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο.

VI.1.8. Ειδική χωρική προστασία των Καταφυγίων Άγριας Ζωής κατά τη χωροθέτηση έργων ΑΠΕ

Η ΣΜΠΕ αναγνωρίζει τα Καταφύγια Άγριας Ζωής ως σημαντική κατηγορία προστατευόμενων περιοχών, με ρόλο στην προστασία ενδιαιτημάτων, ειδών και οικολογικών λειτουργιών που συνδέονται με τη διατήρηση της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Τα ΚΑΖ δεν αποτελούν απλώς περιοχές κυνηγετικών περιορισμών, αλλά εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο προστασίας της βιοποικιλότητας.

Ωστόσο, παρά τη θεσμική και οικολογική τους σημασία, δεν προκύπτει ότι τα Καταφύγια Άγριας Ζωής αντιμετωπίζονται στο νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ ως αυτοτελής κατηγορία περιοχών αποκλεισμού ή αυξημένου χωρικού περιορισμού για τη χωροθέτηση έργων ΑΠΕ. Η έλλειψη ειδικής πρόβλεψης κρίνεται προβληματική, ιδίως για έργα που συνεπάγονται κατάληψη γης, διάνοιξη νέας οδοποιίας, κατακερματισμό ενδιαιτημάτων, όχληση ειδών και αύξηση της ανθρώπινης παρουσίας σε φυσικές ή ημιφυσικές εκτάσεις.

Κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας, τα Καταφύγια Άγριας Ζωής θα πρέπει να ενταχθούν ρητά στο σύστημα χωρικών περιορισμών του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ. Ειδικότερα, για τις αιολικές εγκαταστάσεις, τα μεγάλης κλίμακας χερσαία φωτοβολταϊκά έργα και τα συνοδά τους έργα, όπως οδοποιία πρόσβασης, πλατείες εγκατάστασης, δίκτυα διασύνδεσης, υποσταθμοί και έργα αποθήκευσης, θα πρέπει να προβλεφθεί καταρχήν αποκλεισμός εντός των ορίων των ΚΑΖ ή, κατ' ελάχιστον, καθεστώς αυξημένης προστασίας με ειδική τεκμηρίωση συμβατότητας.

Η ειδική αυτή τεκμηρίωση θα πρέπει να συνδέεται με τον σκοπό κήρυξης κάθε Καταφυγίου, τα είδη και τα ενδιαιτήματα που προστατεύει, την οικολογική του λειτουργία και τη σχέση του με γειτονικές προστατευόμενες περιοχές, ορεινούς όγκους, φαράγγια, υδροτοπικά συστήματα, μεταναστευτικές διαδρομές και περιοχές τροφοληψίας ή αναπαραγωγής προστατευόμενων ειδών.

Η πρόβλεψη αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία για την Κρήτη, όπου πολλά Καταφύγια Άγριας Ζωής συνδέονται με ορεινά, ημιορεινά, φαράγγια και ημιφυσικά οικοσυστήματα υψηλής οικολογικής αξίας. Για τον λόγο αυτό, προτείνεται να συμπληρωθεί το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ και η σχετική κανονιστική πράξη περιβαλλοντικής έγκρισης με ειδική πρόβλεψη προστασίας των ΚΑΖ, η οποία να καταλαμβάνει όχι μόνο τις κύριες εγκαταστάσεις ΑΠΕ, αλλά και τα συνοδά έργα, ώστε να αποφεύγεται η άμεση ή έμμεση υποβάθμισή τους.

VI.1.9. Ανάγκη αξιολόγησης των συνοδών έργων ως αυτοτελούς παράγοντα περιβαλλοντικής επιβάρυνσης

Η Διεύθυνσή μας θεωρεί ότι η σημαντικότερη περιβαλλοντική επίπτωση πολλών έργων ΑΠΕ στην Κρήτη δεν προκύπτει αποκλειστικά από τις ίδιες τις εγκαταστάσεις αλλά από τα συνοδά έργα που απαιτούνται για την κατασκευή και λειτουργία τους, όπως νέα οδικά δίκτυα, διαπλατύνσεις υφιστάμενων δρόμων, εκτεταμένες εκσκαφές, τεχνικά έργα αντιστήριξης, υποσταθμοί και γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Οι παρεμβάσεις αυτές επιφέρουν κατακερματισμό φυσικών οικοσυστημάτων, αλλοίωση του ανάγλυφου, υποβάθμιση του τοπίου και αύξηση της προσβασιμότητας σε μέχρι σήμερα αδιατάρακτες περιοχές.

Παρά το γεγονός ότι οι επιμέρους Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αξιολογούν, κατά κανόνα, τις κύριες εγκαταστάσεις ΑΠΕ μαζί με τα απαραίτητα συνοδά έργα τους, όπως η οδοποιία, οι υποσταθμοί και οι γραμμές διασύνδεσης, σε επίπεδο στρατηγικού χωροταξικού σχεδιασμού απαιτείται πληρέστερη συνεκτίμηση των επιπτώσεων που προκαλεί η συσσώρευση των συνοδών αυτών έργων στο φυσικό περιβάλλον.

Για τον λόγο αυτό, η Διεύθυνση θεωρεί ότι κατά τον καθορισμό Περιοχών Καταλληλότητας και Περιοχών Επιτάχυνσης θα πρέπει να αξιολογείται στρατηγικά και η αναμενόμενη χωρική ανάπτυξη των συνοδών έργων, ιδίως ως προς τη νέα οδοποιία, τις γραμμές μεταφοράς και τους υποσταθμούς, ώστε η φέρουσα ικανότητα μιας περιοχής να εκτιμάται με βάση το συνολικό αποτύπωμα των αναγκαίων υποδομών και όχι μόνο των εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας.

VI.1.10. Παρατήρηση επί της χωροθέτησης πλωτών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων σε ταμιευτήρες υδάτων στην Περιφέρεια Κρήτης

Η Διεύθυνση εκτιμά ότι οι προβλέψεις του σχεδίου ΕΧΠ-ΑΠΕ σχετικά με τη δυνατότητα ανάπτυξης πλωτών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων δεν τεκμηριώνονται επαρκώς ως προς την εφαρμογή τους στην Περιφέρεια Κρήτης. Η Περιφέρεια Κρήτης παρουσιάζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν ουσιαστικά την αξιολόγηση των έργων αυτών. Οι ταμιευτήρες της Κρήτης αποτελούν υποδομές στρατηγικής σημασίας για την ανθεκτικότητα του νησιού έναντι της λειψυδρίας και της κλιματικής αλλαγής και, ως εκ τούτου, η κύρια λειτουργία τους δεν πρέπει να υποβαθμίζεται από νέες χρήσεις που δεν έχουν αξιολογηθεί στρατηγικά. Οι διαθέσιμοι ταμιευτήρες πράγματι αποτελούν κρίσιμες υποδομές για την ασφάλεια των υδατικών πόρων του νησιού, εξυπηρετώντας κατά κύριο λόγο την ύδρευση, την άρδευση, την αντιπλημμυρική προστασία και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Παράλληλα, αρκετοί από αυτούς έχουν εξελιχθεί σε υδροτοπικά οικοσυστήματα με σημαντική οικολογική αξία, ενώ εντάσσονται λειτουργικά στο φυσικό και αγροτικό τοπίο της Κρήτης.

Η εγκατάσταση πλωτών φωτοβολταϊκών ενδέχεται να επηρεάσει τη φυσική λειτουργία των υδατικών οικοσυστημάτων μέσω της σκίασης της υδάτινης επιφάνειας, της μεταβολής των φυσικοχημικών χαρακτηριστικών του νερού, της επίδρασης στις υδροβιοκοινότητες και στην ορνιθοπανίδα, καθώς και μέσω της μεταβολής της αισθητικής και της λειτουργικής φυσιογνωμίας των ταμιευτήρων. Επιπλέον, οι πιθανές επιπτώσεις στις πολλαπλές χρήσεις των υδάτων και στη διαχείριση των υδατικών πόρων δεν αξιολογούνται με την απαιτούμενη εξειδίκευση σε στρατηγικό επίπεδο.

Υπό τα δεδομένα αυτά, η Διεύθυνση θεωρεί ότι δεν προκύπτει από τη ΣΜΠΕ επαρκής επιστημονική τεκμηρίωση που να υποστηρίζει τον χαρακτηρισμό υδάτινων σωμάτων της Περιφέρειας Κρήτης ως δυνητικά κατάλληλων για την ανάπτυξη πλωτών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων. Η εφαρμογή της αρχής της πρόληψης και της αρχής της προφύλαξης επιβάλλει, σε περιπτώσεις όπου υφίσταται επιστημονική αβεβαιότητα ως προς τις επιπτώσεις σε ευαίσθητα οικοσυστήματα και σε υποδομές ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια των υδατικών πόρων, την αποφυγή πρόωρης θεσμοθέτησης χρήσεων που δεν έχουν αξιολογηθεί επαρκώς σε στρατηγικό επίπεδο.

Για τους λόγους αυτούς, προτείνεται η μη πρόβλεψη δυνατότητας χωροθέτησης πλωτών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων στους ταμιευτήρες της Περιφέρειας Κρήτης στο πλαίσιο του εξεταζόμενου ΕΧΠ-ΑΠΕ.

VI.1.11. Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας

Το σχέδιο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν εισάγει ειδικά χωροταξικά κριτήρια προστασίας της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, αλλά περιορίζεται σε παραπομπή στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.

Αναφορικά με τη σήμερα ισχύουσα νομοθεσία, έχουμε το άρθρο 56 του ν. 2637/1998, όπως έχει τροποποιηθεί διαδοχικά από νεότερους νόμους (ιδίως τους ν. 4643/2019, ν. 4951/2022, ν. 5087/2024 και ν. 5184/2025), καθώς και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του. Τα βασικά σημεία του ισχύοντος πλαισίου είναι τα εξής:

α) Βασικός κανόνας προστασίας: Η παρ. 6 του άρθρου 56 του ν. 2637/1998 ορίζει ότι στη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας απαγορεύεται κατ' αρχήν κάθε άλλη δραστηριότητα, εκτός από τη γεωργική εκμετάλλευση και όσες εξαιρέσεις προβλέπει ο νόμος.

β) Εξαίρεση για φωτοβολταϊκά: Ο ίδιος νόμος προβλέπει εξαίρεση, επιτρέποντας την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Σήμερα ισχύει ότι επιτρέπονται φωτοβολταϊκοί σταθμοί εγκατεστημένης ισχύος έως 1 MW σε αγροτεμάχια που χαρακτηρίζονται ως ΓΓΥΠ και η δυνατότητα αυτή υπόκειται σε ανώτατο όριο συνολικής κάλυψης ανά Περιφερειακή Ενότητα και στους ειδικούς όρους της σχετικής ΚΥΑ.

γ) Η εφαρμογή της εξαίρεσης εξειδικεύεται με την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/74123/2971/30.7.2020, η οποία καθορίζει το μέγιστο όριο συνολικής ισχύος φωτοβολταϊκών που μπορεί να εγκατασταθεί σε ΓΓΥΠ ανά Περιφερειακή Ενότητα και καθορίζει τη διαδικασία παρακολούθησης αυτού του ορίου.

δ) Νεότερες τροποποιήσεις: Τα τελευταία χρόνια το πλαίσιο έγινε ακόμη πιο ευνοϊκό για ορισμένες κατηγορίες έργων. Ειδικότερα, ο ν. 5087/2024 τροποποίησε περαιτέρω την παρ. 6 του άρθρου 56, διατηρώντας τη δυνατότητα εγκατάστασης φωτοβολταϊκών στη ΓΓΥΠ και εισάγοντας πρόσθετες ρυθμίσεις, ενώ ο ν. 5184/2025 προέβλεψε ειδική εξαίρεση για το πρόγραμμα «Φωτοβολταϊκά στο χωράφι», ώστε οι σταθμοί αυτοπαραγωγής του προγράμματος να μην προσμετρώνται στο γενικό όριο κάλυψης της ΓΓΥΠ.

Επομένως, το σχέδιο ΕΧΠ-ΑΠΕ θα έπρεπε να αξιολογήσει την εφαρμογή του προαναφερθέντος νομοθετικού πλαισίου ως προς την προστασία της γεωργικής υψηλής παραγωγικότητας, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη προστασίας του εδάφους ως μη ανανεώσιμου φυσικού πόρου και κρίσιμης υποδομής της αγροτικής οικονομίας, της προστασίας του αγροτικού τοπίου, της επισιτιστικής ασφάλειας και της μακροπρόθεσμης διατήρησης του πρωτογενούς τομέα, ιδίως σε περιφέρειες όπως η Κρήτη.

Η Κρήτη στηρίζεται σε υψηλής αξίας καλλιέργειες (ελαιώνες, αμπελώνες, θερμοκηπιακές καλλιέργειες, κηπευτικά κ.λπ.) με έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό. Η σταδιακή μετατροπή της ΓΓΥΠ σε χώρο εμπορικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να μειώσει τη διαθέσιμη παραγωγική γη και να επηρεάσει το αγροδιατροφικό μοντέλο του νησιού.

Η Διεύθυνση θεωρεί ότι στη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας οι εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών θα πρέπει να εξυπηρετούν τις ενεργειακές ανάγκες της ίδιας της γεωργικής εκμετάλλευσης (αυτοπαραγωγή ή ενεργειακός συμψηφισμός), συμβάλλοντας στη μείωση του κόστους παραγωγής και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενούς τομέα. Αντίθετα, η ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας φωτοβολταϊκών σταθμών με αποκλειστικό σκοπό την εμπορική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας δεν συνάδει με τον σκοπό προστασίας της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.

VI.2 Παρατηρήσεις επί της Δέουσας Εκτίμησης

VI.2.1 Ανάγκη αυστηρότερης τεκμηρίωσης της επάρκειας των μέτρων μετριασμού πριν τον αποκλεισμό του Σταδίου 3

Η Δέουσα Εκτίμηση καταλήγει ότι με τη λήψη των προβλεπόμενων μέτρων μετριασμού, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν αναμένεται να επηρεάσει την ακεραιότητα των τόπων του Δικτύου Natura 2000 και, ως εκ τούτου δεν απαιτείται η υλοποίηση του Σταδίου 3 της διαδικασίας του άρθρου 6 παρ. 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Η κρίση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς η μη ενεργοποίηση του Σταδίου 3 προϋποθέτει ότι έχει τεκμηριωθεί επαρκώς, βάσει πλήρων και αξιόπιστων στοιχείων, ότι το Σχέδιο, κατόπιν της εφαρμογής των μέτρων μετριασμού, δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα των τόπων Natura 2000. Υπό την έννοια αυτή, τα μέτρα μετριασμού δεν αρκεί να διατυπώνονται ως γενικές κατευθύνσεις, καλές πρακτικές ή υποχρεώσεις που θα εξειδικευθούν μεταγενέστερα στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, αλλά θα πρέπει να είναι επαρκώς σαφή, δεσμευτικά, εφαρμόσιμα και ελέγξιμα ήδη στο επίπεδο του στρατηγικού σχεδιασμού.

Στην εξεταζόμενη Δέουσα Εκτίμηση αναγνωρίζεται ότι, λόγω του στρατηγικού χαρακτήρα του ΕΧΠ-ΑΠΕ και της εφαρμογής του στο σύνολο της χώρας, δεν είναι δυνατή η πλήρης εξειδίκευση των μέτρων σε επίπεδο κάθε προστατευόμενης περιοχής. Επίσης, σημαντικό μέρος της ειδικότερης αξιολόγησης και των αναγκαίων μέτρων μεταφέρεται στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των επιμέρους έργων, μέσω της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης.

Η προσέγγιση αυτή είναι κατανοητή λόγω της φύσης του ΕΧΠ-ΑΠΕ ως στρατηγικού σχεδίου, δεν θα πρέπει όμως να οδηγεί σε πρόωρη ή υπερβολικά γενική κρίση περί απουσίας υπολειμματικών επιπτώσεων. Η Δέουσα Εκτίμηση θα πρέπει να τεκμηριώνει σαφέστερα ότι τα μέτρα που λαμβάνονται υπόψη για τη διαπίστωση μη σημαντικών επιπτώσεων είναι πράγματι ικανά να αποτρέψουν ή να μειώσουν τις επιπτώσεις, σε βαθμό που να μην θίγεται η ακεραιότητα των τόπων Natura 2000, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησης, της υφιστάμενης κατάστασης, των πιέσεων και των σωρευτικών επιβαρύνσεων.

Για τον λόγο αυτό, **κρίνεται σκόπιμο η Δέουσα Εκτίμηση να συμπληρωθεί με σαφέστερη διάκριση μεταξύ: α) μέτρων που ενσωματώνονται δεσμευτικά στο ίδιο το ΕΧΠ-ΑΠΕ, β) μέτρων που αποτελούν γενικές κατευθύνσεις ή καλές πρακτικές, και γ) μέτρων που θα απαιτηθούν κατά περίπτωση στο στάδιο της αδειοδότησης των επιμέρους έργων.** Ιδίως τα μέτρα που ενσωματώνονται δεσμευτικά στο νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ μπορούν να στηρίζουν με μεγαλύτερη ασφάλεια το συμπέρασμα περί μη επηρεασμού της ακεραιότητας των τόπων σε επίπεδο Σχεδίου, ενώ τα μέτρα που μετατίθενται στο στάδιο της ΜΠΕ και της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης δεν θα πρέπει να υποκαθιστούν την απαιτούμενη βεβαιότητα στο στάδιο της Δέουσας Εκτίμησης του ίδιου του Πλαισίου.

Περαιτέρω, δεδομένου ότι η ΣΜΠΕ και η Δέουσα Εκτίμηση προβλέπουν παρακολούθηση των επιπτώσεων και εφαρμογή δεικτών, κρίνεται σκόπιμο οι δείκτες αυτοί να συνδεθούν σαφέστερα με τη διαδικασία επανεξέτασης της επάρκειας των μέτρων μετριασμού. Ειδικότερα, θα πρέπει να αποσαφηνισθεί πώς τα αποτελέσματα της παρακολούθησης, ιδίως ως προς την κατάληψη γης, τον κατακερματισμό, τη συγκέντρωση έργων ΑΠΕ, την ανάπτυξη συνοδών υποδομών και τις πιέσεις σε τόπους Natura 2000, θα αξιοποιούνται για την ενεργοποίηση πρόσθετων ή διορθωτικών μέτρων, όπου αυτό απαιτείται.

Κατά συνέπεια, ζητείται η ενίσχυση της αιτιολόγησης της μη μετάβασης στο Στάδιο 3 με ειδικότερη τεκμηρίωση της επάρκειας, δεσμευτικότητας και αποτελεσματικότητας των μέτρων μετριασμού. Η ενίσχυση αυτή δεν αναιρεί τον στρατηγικό χαρακτήρα του ΕΧΠ-ΑΠΕ, ούτε υποκαθιστά την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση των επιμέρους έργων, αλλά διασφαλίζει ότι το συμπέρασμα περί μη επηρεασμού της ακεραιότητας των τόπων Natura 2000 στηρίζεται σε επαρκή, σαφή και ελέγξιμη βάση.

VI.2.2. Περιορισμένη τοπο-ειδική εξειδίκευση της αξιολόγησης των επιπτώσεων στους τόπους Natura 2000

Η Δέουσα Εκτίμηση του ΕΧΠ-ΑΠΕ αναγνωρίζει τη σημασία των προστατευόμενων τόπων του Δικτύου Natura 2000 και λαμβάνει υπόψη βασικές παραμέτρους του φυσικού περιβάλλοντος, όπως τις κατηγορίες οικοσυστημάτων, την κατάσταση και τις τάσεις διατήρησης, το ισχύον πλαίσιο προστασίας, τις ζώνες προστασίας, τις περιοχές αποκλεισμού και τους στόχους διατήρησης. Υπό την έννοια αυτή, δεν παραλείπει να αξιολογήσει τις περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες των προστατευόμενων περιοχών.

Ωστόσο, η προσέγγιση που ακολουθείται παραμένει, σε σημαντικό βαθμό, στρατηγική και οριζόντια, καθώς η αξιολόγηση και τα συμπεράσματα διατυπώνονται κυρίως σε επίπεδο εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού και ανά κατηγορία έργου ΑΠΕ, χωρίς επαρκή περαιτέρω εξειδίκευση ανά συγκεκριμένο προστατευόμενο τόπο ή, έστω, ανά ομάδες τόπων με συναφή οικολογικά χαρακτηριστικά. Η ίδια η Δέουσα Εκτίμηση επισημαίνει ότι, λόγω του στρατηγικού χαρακτήρα του ΕΧΠ-ΑΠΕ και της εφαρμογής του στο σύνολο της χώρας, δεν είναι δυνατή η επακριβής εκτίμηση των επιπτώσεων στους τοπικούς στόχους διατήρησης όλων των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και ότι η ειδικότερη αξιολόγηση μεταφέρεται στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των επιμέρους έργων.

Η παραδοχή αυτή είναι κατανοητή λόγω της φύσης του ΕΧΠ-ΑΠΕ ως στρατηγικού σχεδίου, πλην όμως αναδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης της Δέουσας Εκτίμησης με μεγαλύτερη τοπο-ειδική ή ομαδοποιημένη ανάλυση. Ειδικότερα, θα ήταν σκόπιμο να αποτυπώνεται σαφέστερα η διαφορετική ευαλωτότητα των προστατευόμενων περιοχών, οι ειδικοί στόχοι διατήρησης, οι υφιστάμενες πιέσεις, η φέρουσα ικανότητα και οι βασικές διαδρομές επίπτωσης που συνδέονται με κάθε μορφή ΑΠΕ.

Η ανάγκη αυτή καθίσταται εντονότερη λόγω της διαφορετικής φύσης των επιπτώσεων ανά τεχνολογία. Οι αιολικές εγκαταστάσεις συνδέονται ιδίως με πιθανές επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα, διάνοιξη οδών, κατακερματισμό και τοπιακή όχληση· τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα με μεταβολές στην οικολογική παροχή, στην ιχθυοπανίδα και στη συνέχεια των υδατορευμάτων· οι φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις με κατάληψη γης και αλλοίωση του τοπίου· ενώ οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης, τα δίκτυα μεταφοράς και τα λοιπά συνοδά έργα μπορούν να προκαλέσουν πρόσθετες ή σωρευτικές πιέσεις.

Για τον λόγο αυτό, θα ήταν δόκιμο οι επιπτώσεις του ΕΧΠ-ΑΠΕ να εξετασθούν, κατ' ελάχιστον, ανά ομάδες προστατευόμενων περιοχών Natura 2000 με συναφή οικολογικά γνωρίσματα, κοινές πιέσεις και αντίστοιχους μηχανισμούς ευαλωτότητας. Τέτοιες ομάδες θα μπορούσαν να συγκροτούνται ενδεικτικά με βάση τη γεωγραφική εγγύτητα, την οικολογική συνάφεια, τη σχέση με συγκεκριμένους τύπους οικοτόπων ή προστατευόμενα είδη, την ύπαρξη κοινών στόχων διατήρησης και την έκθεση σε παρόμοιες πιέσεις από έργα ΑΠΕ και συνοδές υποδομές, με αξιοποίηση της λογικής ομαδοποίησης και της τοπο-ειδικής πληροφoρίας των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών.

Με τον τρόπο αυτό, η Δέουσα Εκτίμηση θα μπορούσε να αποτυπώσει πληρέστερα την πραγματική έκταση και ένταση των δυνητικών επιπτώσεων του σχεδιασμού στους τόπους Natura 2000, χωρίς να υποκαθιστά την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση που απαιτείται στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης κάθε επιμέρους έργου. Η ενίσχυση αυτή θα συνέβαλε στην καλύτερη σύνδεση του στρατηγικού σχεδιασμού με τους στόχους διατήρησης, τη φέρουσα ικανότητα και τα πραγματικά όρια αντοχής των προστατευόμενων περιοχών.

VI.2.3. Ανάγκη επικαιροποίησης των περιβαλλοντικών δεικτών και ουσιαστικότερης ενσωμάτωσης των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών

Η Δέουσα Εκτίμηση του ΕΧΠ-ΑΠΕ αξιολογεί την υφιστάμενη κατάσταση και τις τάσεις διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος με βάση σύστημα περιβαλλοντικών δεικτών που αντλείται, μεταξύ άλλων, από την «Έκθεση Κατάστασης του Περιβάλλοντος στην Ελλάδα για το 2018». Οι δείκτες αυτοί αφορούν, ενδεικτικά, την αφθονία και κατανομή επιλεγμένων ειδών, την κατάσταση διατήρησης ειδών και οικοτόπων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, την κάλυψη οικοσυστημάτων, τις πιέσεις και απειλές σε είδη και οικοτόπους, την απώλεια φυσικών και ημιφυσικών οικοσυστημάτων, τον κατακερματισμό, τις προστατευόμενες περιοχές και τη γεωποικιλότητα.

Η χρήση των ανωτέρω δεικτών αποτελεί χρήσιμη βάση για την αποτύπωση των γενικών τάσεων του φυσικού περιβάλλοντος σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, δεδομένου ότι αρκετά από τα στοιχεία στα οποία βασίζονται οι δείκτες αυτοί ανάγονται σε παλαιότερες περιόδους αναφοράς, κρίνεται σκόπιμο η Δέουσα Εκτίμηση να τεκμηριώνει εάν οι δείκτες αυτοί έχουν επικαιροποιηθεί για την περίοδο έως την κατάρτιση του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ ή, σε διαφορετική περίπτωση, να αιτιολογεί γιατί η μη επικαιροποίησή τους δεν επηρεάζει την αξιοπιστία των συμπερασμάτων της.

Η ανάγκη αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς κατά την τελευταία δεκαετία έχουν επέλθει ουσιώδεις μεταβολές στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, όπως η αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος ΑΠΕ, η συσσώρευση αιτημάτων και έργων σε συγκεκριμένες περιοχές, η ενίσχυση πιέσεων από διάνοιξη οδών και δίκτυα, η επιδείνωση φαινομένων λειψυδρίας και κλιματικής μεταβολής, καθώς και η σταδιακή ολοκλήρωση νεότερων επιστημονικών εργαλείων για τις προστατευόμενες περιοχές.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εγκεκριμένες και διαθέσιμες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, θα πρέπει να αξιοποιηθούν ουσιαστικότερα όχι μόνο ως προς το κανονιστικό πλαίσιο προστασίας, τις ζώνες διαφοροποιημένης προστασίας και τις επιτρεπόμενες ή μη χρήσεις, αλλά και ως επιστημονικό υπόβαθρο για την εκτίμηση της έντασης και της σημαντικότητας των επιπτώσεων ανά προστατευόμενο τόπο. Οι ΕΠΜ περιλαμβάνουν κρίσιμα στοιχεία για τα προστατευτέα αντικείμενα, τις υφιστάμενες πιέσεις, τους στόχους διατήρησης, τις ζώνες προστασίας, τις οικολογικές λειτουργίες και τις ειδικές ευαισθησίες κάθε περιοχής. Τα στοιχεία αυτά θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν πληρέστερα για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας των προστατευόμενων τόπων, την αναγνώριση περιοχών αυξημένης ευαλωτότητας, την επιλογή στοχευμένων μέτρων μετριασμού και την αποφυγή γενικευμένων συμπερασμάτων περί μη σημαντικών επιπτώσεων.

Με τον τρόπο αυτό, η Δέουσα Εκτίμηση θα στηρίζεται σε πιο πρόσφατα, τοπο-ειδικά και επιστημονικά εξειδικευμένα δεδομένα, ενισχύοντας την αξιοπιστία των συμπερασμάτων της ως προς τις επιπτώσεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ στους τόπους Natura 2000.

VI.2.4. Ανάγκη πληρέστερης σεναριακής τεκμηρίωσης της μελλοντικής χωρικής δυναμικής του ΕΧΠ-ΑΠΕ ανά κατηγορία έργων

Η Δέουσα Εκτίμηση εξετάζει τις δυνητικές επιπτώσεις του ΕΧΠ-ΑΠΕ ανά κατηγορία έργων ΑΠΕ και λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, υφιστάμενα στοιχεία αδειοδοτικής ωριμότητας,

αιτήσεων, κατανομής έργων, κατάληψης γης και χωρικής σχέσης με περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Η προσέγγιση αυτή παρέχει χρήσιμη αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και των μέχρι σήμερα τάσεων ανάπτυξης των επιμέρους τεχνολογιών ΑΠΕ.

Ωστόσο, κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας, η τεκμηρίωση της απουσίας σημαντικών επιπτώσεων θα ήταν σκόπιμο να ενισχυθεί περαιτέρω με ανάλυση σεναρίων μελλοντικής χωρικής ανάπτυξης των έργων ΑΠΕ μετά την εφαρμογή του νέου Πλαισίου. Και τούτο διότι το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν αποτυπώνει απλώς την υφιστάμενη κατάσταση, αλλά εισάγει νέο χωρικό σχεδιασμό, νέες κατευθύνσεις, περιοχές καταλληλότητας, περιοχές προτεραιότητας, περιοχές επιτάχυνσης και περιοχές αποκλεισμού, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τη μελλοντική χωρική κατανομή και συγκέντρωση των έργων.

Η ύπαρξη ζωνών αποκλεισμού, ειδικών περιορισμών και γενικών μέτρων μετριασμού αποτελεί σημαντικό μηχανισμό πρόληψης των επιπτώσεων. Ωστόσο, η σημαντικότητα των επιπτώσεων δεν εξαρτάται μόνο από το αν ένα έργο χωροθετείται εντός ή εκτός περιοχής Natura 2000, αλλά και από την εγγύτητα προς προστατευόμενους τόπους, τη λειτουργική σύνδεση των οικοσυστημάτων, τη θέση των έργων σε σχέση με διαδρόμους μετακίνησης ειδών, τη σωρευτική παρουσία ομοειδών ή ετεροειδών έργων και την πρόσθετη επιβάρυνση από οδοποιία, δίκτυα μεταφοράς, υποσταθμούς και λοιπές συνοδές υποδομές.

Για τον λόγο αυτό, θα ήταν δόκιμο η Δέουσα Εκτίμηση να εξετάζει πληρέστερα όχι μόνο την υφιστάμενη εικόνα αδειοδοτήσεων και κατάληψης γης, αλλά και εύλογα σενάρια μελλοντικής συγκέντρωσης έργων σε συγκεκριμένες γεωγραφικές ζώνες, Δημοτικές Ενότητες ή περιοχές γειτνίασης με τόπους Natura 2000. Η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη συνδυασμένη ανάπτυξη έργων παραγωγής, εγκαταστάσεων αποθήκευσης, δικτύων διασύνδεσης και λοιπών συνοδών υποδομών.

Περαιτέρω, η επίκληση περιορισμένου υφιστάμενου επενδυτικού ενδιαφέροντος ή μικρής σημερινής παρουσίας ορισμένων τεχνολογιών δεν αρκεί από μόνη της για τον αποκλεισμό μελλοντικών πιέσεων, ιδίως εφόσον το ίδιο το Πλαίσιο μπορεί να δημιουργήσει ευνοϊκότερες συνθήκες χωροθέτησης και ανάπτυξης των αντίστοιχων έργων. Για τον λόγο αυτό, η αξιολόγηση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη και το πιθανό σενάριο μελλοντικής αύξησης ή χωρικής συγκέντρωσης έργων μετά την εφαρμογή του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ.

Η ανάγκη αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για την Κρήτη, η οποία διαθέτει υψηλό αιολικό δυναμικό, σημαντικό αριθμό προστατευόμενων περιοχών, έντονο ανάγλυφο, αξιόλογη ορνιθοπανίδα, υψηλό ενδημισμό και ευαίσθητα ορεινά, φαραγγικά, παράκτια και νησιωτικά οικοσυστήματα. Η ενδεχόμενη μελλοντική συγκέντρωση έργων ΑΠΕ και συνοδών υποδομών σε περιοχές εκτός ζωνών αποκλεισμού, αλλά σε λειτουργική ή χωρική εγγύτητα με τόπους Natura 2000, μπορεί να δημιουργήσει σωρευτικές πιέσεις που δεν αποτυπώνονται επαρκώς μέσα από την αξιολόγηση της υφιστάμενης μόνο κατάστασης.

Ως εκ τούτου, προτείνεται η Δέουσα Εκτίμηση να συμπληρωθεί με πληρέστερη σεναριακή αξιολόγηση της μελλοντικής χωρικής ανάπτυξης των έργων ΑΠΕ ανά τεχνολογία, με έμφαση στη συγκέντρωση έργων, στις συνοδές υποδομές και στις σωρευτικές επιπτώσεις σε περιοχές υψηλής οικολογικής ευαισθησίας ή σε περιοχές όπου η ανάπτυξη έργων ΑΠΕ παραμένει καταρχήν επιτρεπτή υπό όρους.

VII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού θεωρεί ότι το υπό διαβούλευση ΕΧΠ-ΑΠΕ αποτελεί σημαντική θεσμική μεταρρύθμιση προς την κατεύθυνση της ορθολογικότερης χωρικής οργάνωσης των έργων ΑΠΕ. Ωστόσο, εκτιμά ότι το σχέδιο, ως προς την εφαρμογή του στην Περιφέρεια Κρήτης, εξακολουθεί να παρουσιάζει ουσιώδεις αδυναμίες όσον αφορά τη συνεκτικότητα της νησιωτικότητας, της φέρουσας ικανότητας, των σωρευτικών επιπτώσεων, των εγκεκριμένων Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και του ιδιαίτερου χαρακτήρα του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου της Κρήτης. Για τους λόγους αυτούς, η Διεύθυνση γνωμοδοτεί θετικά μόνο υπό την προϋπόθεση της ουσιαστικής ενσωμάτωσης των παρατηρήσεων που διατυπώνονται στην παρούσα γνωμοδότηση.

15. Την παρουσίαση της μελέτης από την κα. **Κασωτάκη Μαρία υπάλληλο Τμήματος Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού της Δ/σης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Π.Κ.**
16. Τις απόψεις των Δημάρχων κ.κ.: **Κουκιανάκη Χαράλαμπου Δημάρχου Δήμου Αποκόρωνας, Μποκέα Μενέλαου Δημάρχου Δήμου Μαλεβιζίου και Κεγκέρογλου Βασίλη Δημάρχου Δήμου Μινώα Πεδιάδας.**
17. Τις απόψεις των Αντιδημάρχων κ.κ.: **Θεοδωράκη Βασίλη Αντιδημάρχου Δήμου Αγίου Βασιλείου ΠΕ Ρεθύμνου, Ψαρουδάκη Μανώλη Αντιδημάρχου Δήμου Αμαρίου.**
18. Τις απόψεις της κας **Καραμανώλη Σοφίας Προέδρου Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Αγίου Νικολάου.**
19. Τις απόψεις της κας **Βρέντζου Ειρήνης επικεφαλής των Αυτόνομων Μηχανικών Ανατολικής Κρήτης (ΑΜΑΚ).**
20. Τις απόψεις του κ. **Δανέλλη Σπυρίδωνα** Επικεφαλής της παράταξης «**Η ΚΡΗΤΗ ΜΑΣ ΑΛΛΙΩΣ**», ο οποίος μεταξύ άλλων ανέφερε:

«Συμμετέχουμε σήμερα σε μια άκρως σουρεαλιστική, ανορθολογική και προσβλητική διαδικασία.

Καλούμαστε σαν Αυτοδιοίκηση, το θεσμικά ανώτερο βουλευόμενο όργανο της Κρήτης, που εκπροσωπούμε του Κρητικούς Πολίτες να αποφασίσουμε για 2 κομβικά εργαλεία που περιμέναμε χρόνια και που θα χαρακτηρίσουν την ποιότητα ανάπτυξης του τόπου μας για τα επόμενα χρόνια, σε μια κρίσιμη συγκυρία και απρόβλεπτη στην εξέλιξή της. Έτσι λοιπόν δυο τέτοια εργαλεία είναι απολύτως προσχηματικού εκσυγχρονισμού και ψευδεπίγραφης μεταρρύθμισης εικόνων. Και μέσα σ αυτό τον εμπαιγμό και την ακραία υποκρισία που ξεπερνάει κάθε όριο κυνισμού της Κυβέρνησης, γιατί η Κυβέρνηση δεν τα κρύβει όλα αυτά χρόνια τώρα, είναι μέσα στην ιδεολογία της, στην αντίληψη της για το σχεδιασμό και τη λήψη των αποφάσεων και την άσκηση πολιτικής γιατί αυτή είναι η στρατηγική της.

Καλούμαστε ως παρατηρητές να προβληματιστούμε γι αυτά που ούτως ή άλλως έχουν αποφασιστεί. Δεν υπάρχει Αυτοδιοίκηση. Νομιμοποιούμε τις αποφάσεις που έχουν πάρει για εμάς που θα σφραγίσουν τον τόπο μας τα επόμενα πολλά χρόνια.

Το επενδυτικό ενδιαφέρον για έργα ΑΠΕ υπερβαίνει κατά πολύ τις πραγματικές ενεργειακές ανάγκες της χώρας.

Έχουμε ιδιωτικοποίηση του ενεργειακού χώρου από 4 – 5 μεγάλες εταιρείες. Τίποτα δεν πρόκειται να αλλάξει. Τα νούμερα που είδαμε πριν λίγο δείχνουν τον παραλογισμό και την χυδαία εμπορευματοποίησης αυτής της υπόθεσης.

Δεν είχαμε χωροταξικό. Είχαμε κάποιους κανόνες. Έχουν υποβληθεί σχέδια που υπερβαίνουν κατά πολύ τη δυνατότητα που έχει ο ενεργειακός χώρος.

Εμείς ζητούμε την απόλυτη απόρριψη αυτού του σχεδιασμού.

Αναπάντητα ερωτήματα υπάρχουν σ αυτήν την πρόταση.

Γιατί αποκλείει τα φωτοβολταϊκά από τις ζώνες natura και δεν αποκλείει τα αιολικά που δημιουργούν πολύ μεγαλύτερα ζητήματα και προβλήματα σε σχέση με την συνύπαρξή τους σε τέτοια ευαίσθητα οικολογικά συστήματα?

Επίσης δεν νοείται χωροταξικό που δεν συνοδεύεται από ένα γεωτεχνικό διαθέσιμο αρχείο και χωρίς τα αρχεία υπόβαθρου. Δεν μπορεί να νοηθεί χωροταξικό χωρίς χάρτες».

21. Τις απόψεις των περιφερειακών συμβούλων της παράταξης **«ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΚΡΗΤΗΣ»**, κ.κ. **Μανουσάκη Νικόλαου, Μαρινάκη Αλέξανδρου και Βρύσαλη Δημήτριου**, οι οποίοι μεταξύ άλλων ανέφεραν τα παρακάτω:

«Ο χωροταξικός σχεδιασμός, η πολιτική γης και γενικότερα η οργάνωση του κοινωνικού χώρου αποτελεί «πολιτικό» και όχι «τεχνοκρατικό» ζήτημα. Είναι άρρηκτα δεμένος με την εμπορευματοποίηση της γης και υποτάσσεται αντικειμενικά στους νόμους της κερδοφορίας των μονοπωλιακών ομίλων, σε βάρος της κάλυψης λαϊκών αναγκών και ουσιαστικής προστασίας του περιβάλλοντος.

Η κυβέρνηση επισπεύδει τον χωροταξικό σχεδιασμό και των χρήσεων γης, με τον πρόσφατα ψηφισμένο νόμο Ν. 5299/2026, γνωστό ως «νόμο της επιτάχυνσης των επενδύσεων», το χωροταξικό για τις ΑΠΕ, το χωροταξικό για τον τουρισμό, και το χωροταξικό για τη Βιομηχανία, για να διευκολύνει τις επενδυτικές επιδιώξεις των επιχειρηματικών ομίλων. Επίσης, επιδιώκει τον συμβιβασμό αντιθέσεων μεταξύ των επιχειρηματικών ομίλων στον τουρισμό και των ενεργειακών ομίλων, την άμβλυνση του ανταγωνισμού μεταξύ μερίδων του κεφαλαίου στην Ενέργεια, στον τουρισμό, στη βιομηχανία, αλλά και τις αντιθέσεις που αναπτύσσονται «εσωτερικά» στον καθέναν από τους τομείς αυτούς.

Η κυβέρνηση στοχεύει να διευκολύνει τα επενδυτικά σχέδια των επιχειρηματικών ομίλων στην Ενέργεια για εξασφάλιση όσο το δυνατόν περισσότερων, και των καλύτερων από άποψη αιολικού δυναμικού εκτάσεων, ακόμη και σε εθνικούς δρυμούς, γη υψηλής παραγωγικότητας, προστατευόμενες περιοχές. Παρότι το χωροταξικό των ΑΠΕ εμφανίζεται να περιορίζει τη χωροθέτησή τους στις λεγόμενες Περιοχές Καταλληλότητας, προβλέπει **ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ** που επιτρέπουν στην ουσία την εγκατάσταση αιολικών σταθμών σε περιοχές αποκλεισμού, εφόσον αυτό «τεκμηριώνεται στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκτίμησης». Με βάση τις ίδιες προβλέψεις, επιτρέπεται, επίσης, η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων σε δάση, δασικές και αναδασωτέες εκτάσεις. Επιβάλλονται περιορισμοί κυρίως στους μικρούς παραγωγούς στα φωτοβολταϊκά προς όφελος των ομίλων των ανεμογεννητριών, ενώ προωθούνται και τα θαλάσσια αιολικά πάρκα. Ταυτόχρονα, ο Νόμος 5299/2026 προβλέπει **«περιοχές επιτάχυνσης»**, όπου οι επενδύσεις ΑΠΕ εγκρίνονται με fast track διαδικασίες, ενώ δίνεται η δυνατότητα πολεοδόμησης έως και του 20% των Ζωνών Βιώσιμης Διαχείρισης των περιοχών Natura. Ακόμα και προστατευμένες περιοχές, εθνικοί δρυμοί, εδάφη υψηλής παραγωγικότητας μπορούν πλέον να παραδοθούν στους ομίλους για τις μπίζνες τους.

Αυτήν την πολιτική της ΕΕ - κυβερνήσεων για την απελευθέρωση της Ενέργειας, την «πράσινη ανάπτυξη», που έχει μοναδικούς κερδισμένους τους ιδιωτικούς ομίλους παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, πολιτική που καταστρέφει το περιβάλλον και εκτινάσσει την ενεργειακή ακρίβεια για τον λαό, αποδέχεται και στηρίζει και η διοίκηση της περιφέρειας ΠΑΣΟΚ- ΝΔ. Προσπαθεί να ξεγελάσει τον λαό με τον απατηλό ισχυρισμό της ότι η φιλολαϊκή απάντηση στην ενεργειακή φτώχεια και στην ενεργειακή ακρίβεια, μέσα στην «απελευθερωμένη» αγορά, είναι οι ενεργειακές κοινότητες και τα αγροτικά φωτοβολταϊκά. Προσπαθεί να φορέσει «φιλοπεριβαλλοντικό» προσωπείο, ενώ είναι ένοχη στη συνείδηση του λαού, αφού

έχει δώσει θετική γνωμοδότηση για την εγκατάσταση ΑΠΕ και συνοδών έργων με δεκάδες χιλιόμετρα νέων δρόμων, με τεράστιες εκσκαφές κ.α. σε περιοχές με πολιτιστικό απόθεμα και υψηλότατο φυσικό κάλλος, με καταστρεπτικές συνέπειες στον αρχαιολογικό, ιστορικό, πολιτιστικό και φυσικό πλούτο του νησιού μας. Από τα Αστερούσια στο Ηράκλειο, μέχρι στο Λασιθί, στο Ρέθυμνο, στα Χανιά και σε ολόκληρη την Κρήτη. Πρόκληση είναι οι σχεδιασμοί για κατασκευή αιολικών πάρκων δίπλα στην ιστορική μονή Αρκαδίου, σε πολλούς αρχαιολογικούς χώρους στη περιοχή του Λασιθίου, στην Επισκοπή Ιεράπετρας, κτλ.»

22. Τις απόψεις του κ. Καλογερή Νικόλαου Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Χανίων, ο οποίος μεταξύ άλλων ανέφερε τα παρακάτω:

«Το νέο χωρικό πλαίσιο για τις ΑΠΕ της χώρας είναι καλύτερο, είναι πιο συγκεκριμένο και πιο ρυθμιστικό σε σχέση με το παλιό που ήταν πιο γενικό και αόριστο επιτρέποντας ουσιαστικά ΑΠΕ παντού. Έχει κάποιες ρυθμίσεις στην σωστή κατεύθυνση και κάποιες άλλες που δεν έχουν κανένα νόημα π.χ οι περιοχές του δικτύου natura ουσιαστικά δεν προστατεύονται.

Το όριο των 7,5 m/sec αιολικό δυναμικό σε μια ορεινή περιοχή natura είναι η συνήθης κατάσταση. Ο αέρας στην Κρήτη είναι στα βουνά και στα μεγάλα υψόμετρα. Δεν έχουμε εμείς εδώ κοιλάδες που κυκλοφορεί ο αέρας όπως στην Κεντρική Ευρώπη. Επομένως το όριο των 7,5 μέτρων σημαίνει ότι σχεδόν όλες οι ορεινές περιοχές του δικτύου natura της Κρήτης είναι διαθέσιμες για εγκατάσταση ΑΠΕ.

Επίσης ορίζει περιοχές καταλληλότητας για ΑΠΕ αυτές με αιολικό δυναμικό > 4 m/sec, ρύθμιση χωρίς κανένα απολύτως νόημα, καθόσον κανείς δεν επενδύει ούτως ή άλλως σε τέτοιες περιοχές.

Είναι πάρα πολύ καλή η δουλειά που έκανε η ομάδα της Περιφέρειας διότι συστήνει και άλλα πράγματα πολλά τα οποία δεν έχουν ληφθεί υπόψη και δεν συμπεριλαμβάνονται στο πλαίσιο.

Τα συνοδά έργα των ΑΠΕ είναι πολλές φορές πιο επιβαρυντικά από το ίδιο το έργο. Επομένως δεν μπορεί να εξαιρούνται, καθώς και άλλα παρεμφερή που αναφέρονται στην εισήγηση.

Έχει καθυστερήσει ανεπίτρεπτα η θεσμοθέτηση των Ε.Π.Μ με την έκδοση των αντίστοιχων Π.Δ γεγονός που ενδεχόμενα φέρνει σε σύγκρουση τα δυο νομοθετήματα. Έπρεπε να έχει προηγηθεί η έκδοσή τους και τα Εθνικά Πλαίσια να προσαρμόσουν τις ρυθμίσεις του σε αυτά, αν πραγματικά λαμβάνουμε σαν προτεραιότητα την προστασία του Περιβάλλοντος και των ευαίσθητων οικολογικά περιοχών ή τουλάχιστον να δηλώνεται ρητά και δεσμευτικά ότι το νέο πλαίσιο έχει λάβει υπ' όψη τους αυτά που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες Ε.Π.Μ.

Όσον αφορά στις μεταβατικές διατάξεις που περιλαμβάνει το χωρικό πλαίσιο και κάνοντας μια μικρή έρευνα, διαπιστώσαμε ότι μόνο για Αιολικά, εξαιρούνται από τις διατάξεις του περίπου 1.050 MW που έχουν καταθέσει φάκελο για περιβαλλοντική αδειοδότηση και έχουν λάβει βεβαίωση πληρότητας φακέλου. Υπάρχουν επίσης άλλα 150MW αδειοδοτημένα που δεν έχουν υλοποιηθεί, επομένως όλη η χωρητικότητα της Κρήτης σε Αιολικά από 210MW επταπλασιάζεται στα 1.400 MW τα οποία δύναται να υλοποιηθούν χωρίς καμμία δέσμευση ή περιορισμό από το νέο πλαίσιο.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με τις προβλεπόμενες περιοχές επιτάχυνσης των ΑΠΕ που προβλέπονται στον Ν5599/26 για τις οποίες δεν έχουμε δει ακόμα ποιες περιοχές περιλαμβάνουν μας κάνουν ιδιαίτερα επιφυλακτικούς για το μέλλον του νησιού μας το οποίο μάλλον σχεδιάζεται ερήμην μας.

Προτείνω να ενσωματωθούν οι παρατηρήσεις της υπηρεσίας που έκανε πράγματι καλή δουλειά προτείνοντας ουσιαστικές βελτιώσεις του, και εμείς όλοι εδώ να το απορρίψουμε, διότι θεωρώ για την Κρήτη δεν προσφέρει ουσιαστικά καμμία

πρόταση στην κατεύθυνση της προστασίας του περιβάλλοντος και των ευαίσθητων οικοσυστημάτων, ενώ αντίθετα συνιστά απειλή για όλα αυτά καθώς και για την συνολική αναπτυξιακή προοπτική του νησιού μας έτσι όπως ανοίγει διάπλατα το δρόμο σε όλα τα ήδη σχεδιαζόμενα έργα.

Και μάλιστα να το απορρίψουμε emphaticά».

23. **Τις απόψεις του κ. Αλεξάκη Γεωργίου Περιφερειακού Σύμβουλου**, ο οποίος μεταξύ άλλων πρότεινε η Κρήτη να αντιμετωπιστεί ως ξεχωριστή ειδική ενότητα και να αξιοποιηθούν 2 μελέτες που είχαν ανατεθεί στο Πολυτεχνείο Κρήτης για τις ΑΠΕ και για τα θαλάσσια αιολικά πάρκα. Να αποτελέσουν οι μελέτες αυτές οδηγό - βάση για ένα ειδικό χωρικό των ΑΠΕ στην Κρήτη, να δοθούν στο Υπουργείο και να ζητηθεί για την Κρήτη να ισχύουν αυτοί οι κανόνες και όχι άλλοι οριζόντιοι.
24. **Τις απόψεις του κ. Αρναουτάκη Σταύρου Περιφερειάρχη Κρήτης**, ο οποίος μεταξύ άλλων τόνισε ότι σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπάρξει θετική γνωμοδότηση μέσα στο ασφυκτικό πλαίσιο που διαμορφώνεται για την Τοπική Αυτοδιοίκηση.
25. Την εισήγηση του κ. Ξυλούρη Νικόλαου Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος, ο οποίος μεταξύ άλλων ανέφερε: «εισηγούμαι στο Περιφερειακό Συμβούλιο να γνωμοδοτήσει αρνητικά επί της «Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το ΝΕΟ ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ», καθώς η Περιφέρεια Κρήτης διαφωνεί με τις προβλέψεις του προτεινόμενου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου ως προς τη χωροθέτηση και εγκατάσταση έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στις ορεινές περιοχές της Κρήτης
Η αρνητική γνωμοδότηση διατυπώνεται με τους όρους και τις παρατηρήσεις που αναφέρονται στο με αρ. πρωτ. 228020/28-06-2026 έγγραφο του Τμήματος Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού της Δ/σης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Π.Κ. και επιπροσθέτως με τα παρακάτω:
Α. Να επικαιροποιηθεί η προηγούμενη απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου.
Β. Όποιες προτάσεις και φάκελοι κατατεθούν από τώρα και μετά στην Επιτροπή Περιβάλλοντος θα εξετάζονται με βάση το καινούργιο Χωροταξικό, το οποίο είναι πιο αυστηρό από το προηγούμενο.
Γ. Να γίνει κατανομή και να δεσμευτεί ένα μέρος του Ενεργειακού Χώρου για τις ενεργειακές κοινότητες είτε των πολιτών, είτε των Δήμων, είτε των ΤΟΕΒ, είτε των φορέων που δεν έχουν πάρει ενεργειακό χώρο.
Δ. Να δίνονται άμεσα ανταποδοτικά στους Δήμους άνω του 3% που προβλέπει η νομοθεσία.
26. **Τις απόψεις του Προέδρου και των μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου**.
Ύστερα από διαλογική συζήτηση

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Γνωμοδοτεί αρνητικά επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το «ΝΕΟ ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ2. », καθώς η Περιφέρεια Κρήτης διαφωνεί με τις προβλέψεις του προτεινόμενου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου ως προς τη χωροθέτηση και εγκατάσταση έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στις ορεινές περιοχές της Κρήτης

Η αρνητική γνωμοδότηση διατυπώνεται με τους όρους και τις παρατηρήσεις που αναφέρονται στο με αρ. πρωτ. 228020/28-06-2026 έγγραφο του Τμήματος

Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού της Δ/σης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Π.Κ. και, επιπροσθέτως, με τα παρακάτω:

Α. Να επικαιροποιηθεί η προηγούμενη απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Β. Όποιες προτάσεις και φάκελοι κατατεθούν από τώρα και μετά στην Επιτροπή Περιβάλλοντος θα εξετάζονται με βάση το καινούργιο Χωροταξικό, το οποίο είναι πιο αυστηρό από το προηγούμενο.

Γ. Να γίνει κατανομή και να δεσμευτεί ένα μέρος του Ενεργειακού Χώρου για τις ενεργειακές κοινότητες είτε των πολιτών, είτε των Δήμων, είτε των ΤΟΕΒ, είτε των φορέων που δεν έχουν πάρει ενεργειακό χώρο.

Δ. Να δίνονται άμεσα ανταποδοτικά στους Δήμους άνω του 3% που προβλέπει η νομοθεσία,

σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Στην παρούσα απόφαση οι κ.κ. **Μανουσάκης Νικόλαος, Μαρινάκης Αλέξανδρος και Βρύσαλης Δημήτριος** μέλη της παράταξης «**ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΚΡΗΤΗΣ**», γνωμοδοτούν αρνητικά σύμφωνα με την τοποθέτηση σου, όπως αναφέρεται στην περίπτωση 21 του σκεπτικού της παρούσας απόφασης .

Αφού συντάχθηκε το παρόν υπογράφεται ως παρακάτω:

Ηράκλειο, 30-06-2026

Ο Πρόεδρος του Π.Σ

Ο Γραμματέας

Τα μέλη

Ευάγγελος Ζάχαρης

Δημήτριος Βρύσαλης